БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 171 (18.049). • 24 июль 1981 йил, жума • Баҳоси 2 тийин.

ЗАРБДОР ЮЗ КУНЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

ИЮЛЬ — ҲОСИЛ ТЎПЛАШДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙ!

ДАҚИҚАЛАР ҒАНИМАТ

● Июль — ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой эканлигини ҳисобга олиб, культивацияни сифатли ва соз ўтказиш учун бутун куч ва имкониятлар ишга солинмоқда.

● Ғўзалар группа усулида суғорилмоқда, тунги суғоришга зўр эътибор берилмоқда.

● Мақсадимиз — ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида гектар ҳисобига 65 центнердан «оқ олтин» тайёрлаш!

Доно халқимиз «Ерни эъзозлаган зар ундирар» деган нақлни бежиз айтмаган. Бахт-саодатимиз, ризқ-рўзимиз ва бойлигимиз манбаи бўлган ер инсон меҳрига қонсагина саховат сандиғини очади. Зеро, пахтакорлар фидокорона меҳнатлари эвазига тупроқда зар ундирмоқдалар, «оқ олтин» ҳосилдорлигини йил сайин оширмоқдалар. Пахтачилик учун беҳад оғир келган бу йилги шароитда ҳам улар бўш келишмаяпти. Зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини қоплайдиган даражада мўл ҳосил яратиш иштиёқида бутун миришкорлик санъатини ишга солмоқдалар. Шу кунларда бизнинг бригадамизда ҳам эзгу мақсад йўлида фидокорона меҳнат қилинмоқда.

Пахтакорлик машаққатли касб эканлигини Ўзбекистонда яшайдиган ҳар бир киши яхши билади. Бунинг устига деҳқонларни шоширйб қўядиган табиат қийинчиликларини қўшсак, бу иш зўр маҳорат талаб қилиши равшанлашади.

Кўкламнинг дастлабки кунлари бригадамизнинг ҳар бир аъзосига катта қувонч бағишлаганди. Ахир 100 гектар майдонга чигитни энг қулай агротехник муддатларда экиб олгандик. Барча майдонлар бир текис яшил ниҳол билан қопланганди. Бу муваффақиятдан деҳқонларимиз бениҳоя хурсанд эдилар. Афсуски, қувончимиз узоққа бормади. Эндигина парваришни бошлаганимизда, биз билан ўчакишгандек, узлуксиз ёғингарчиликлар кўз очирмай қўйди. Далаларни ўт ва қатқалоқ босди. Биз, албатта, қўл қовуштириб турмадик. Ишчи органлари тўлиқ ва тўғри ўрнатилган культиваторларни, зарур ўринларда мотигаларни ишга солдик. Бригада территориясида яшайдиган барчани ишга сафарбар этдик.

Биз қатқалоқни тугатиш жараёнида СУЗ аппаратларидан моҳирона фойдаланишга эришдик. Чиритилган гўнгга аралаштирилган азот бир неча сантиметр чуқурликка солинди. Кейин ниҳоллар тезда суғорилди. Бу усулнинг ўзига хос ҳикмати бор. Об-ҳаво паст келганлиги туфайли тупроқда зарур миқдордаги ҳарорат етишмади, нормадаги фойдали иссиқликни ололмаган ниҳоллар авжи эса одатдагидан паст бўлди. Биз ғўзага азот билан маҳаллий ўғитни аралаштириб бериб ютқазмадик. Аксинча наф кўрдик. Яъни ер ҳароратига ҳарорат қўшилди, тупроқ донадорлиги ортиб, намни яхши сақлади. Бу эса ниҳолларимиз ривожи тезлашувига самарали таъсир кўрсатди.

Ҳа, бу йилги шароитда гўнг ва «шарбат» суви мўлжалдаги ҳосилни оламан деган деҳқонга асқотади. Биз ҳар йили бир гектар учун камида 20—25 тонна маҳаллий ўғитни чиритиб, «куйдириб» қўямиз. Ерга унинг бир қисмини кузда соламиз, қолгани эса баҳор ва ёз давомида, парвариш пайтида ишлатилади. Чиритилган гўнгнинг хосияти шундаки далани бегона ўт босмайди. Энг муҳими тупроққа тез шимилиб, озуқа моддалари илдизга осон сингади. Ҳозирги вақтда ҳам биз культивация чоғида минерал ўғит билан гўнг аралашмасини дадил ишлатяпмиз.

Культивация сифатли, соз ва тез бўлиши учун ҳамма агротехник чоралар кўриляпти. Ишчи органларини тўла ва тўғри ўрнатганмиз. Бу ниҳолларни шикастланишдан, ҳосил нишоналари озор топиши ёки тўкилишидан сақламоқда.

Қатор ораларига пухта, чуқур ишлов берилгандан сўнг, тупроқни офтобда бир неча кун қиздирамиз. Кейин «шарбат» суви берамиз. Суғориш группа усулида салқин кезларда, асосан тунда ўтказилади. Куннинг иссиғида карталарга иложи борича обиҳаёт тарамаймиз. Агар ғўза қуёш тик кўтарилганда суғорилса, япроқлари сарғаяди, авжи сусаяди, ҳатто ҳосил тугунчалари салмоғига путур етиши мумкин. Бу ҳолга саратоннинг айни иссиқ ҳозирги дамларида йўл қўймасликка ҳаракат қилиш мақсадга мувофиқдир.

Шунингдек, қўллатиб ёки чўллатиб суғориш ҳам ношудликдан бошқа нарса эмас. Ҳар икки ҳолда ҳам деҳқон панд ейди. Атиги бир мартагина ноўрин суғориш жуда қимматга тушади. Шу туфайли биз бу масъулиятли агротехник юмушга узоқ йиллар сувчилик билан шуғулланган тажрибали кишиларни ажратганмиз. Улар кеча-кундуз ғўза атрофида парвона бўлмоқдалар, бир қатра ҳам сувни нобуд қилмай, пайкалларга тарамоқдалар.

Шуни очиқ айтишим мумкинки, май ва июнь ойларида юз берган қийинчиликларни омилкорлик билан енгдик. Ҳозирги вақтда жанговар юз кунлик вахтасида туриб, мўл ҳосил учун курашни изчил давом эттиряпмиз. Ўғитга, сувга қонган, пухта ишлов кўрган ғўзаларимиз кундан кунга яшнаб ўсмоқда, шонасига шона, гулига гул қўшилмоқда. Кўсаклар тобора кўпаймоқда.

1979 йилда гектаридан 55 центнердан пахта етиштирган эдик, бултур ҳосилдорликни 61 центнерга етказдик. Янги беш йилликнинг дастлабки босқичида янада юксак довонни кўзлаяпмиз: ҳар гектар ҳисобига 65 центнер. Бу маррани эгаллаш осон бўлмаса-да, барибир сўзимизнинг устидан чиқамиз. «Пўлат ўтда, одам меҳнатда билинади» деганларидай, қўлни қўлга бериб ишлаймиз. Бу диллари пахта ишқига тўла бригадамиз аъзоларига хос фазилатдир.

Мана, июль ойининг тугашига саноқли кунлар қолди. Шу даврда, ҳосил тўплашда ҳал қилувчи зарбдор ой ҳисобланган асад ойи давомида парваришни тағин ҳам кучайтирамиз. Техника имкониятлари, ишчи кучи, сув ресурсларидан, агрономия фани ютуқлари, илғор тажрибалардан самарали фойдаланиб, куздаги катта хирмонимизга мустаҳкам замин ҳозирлаймиз.

Бозор ДОНАЕВ,
Нарпай районидаги «Октябрь» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ҒЎЗА ЧЕКАНКА ҚИЛИНМОҚДА

Қўриқ Нишон районидаги «Пахтаобод» совхозининг 60 центнерчи Тўра Бобожонов бошлиқ бригадаси даласида ҳар туп ғўзада 18—20 ҳосил шохи, 4—5 тадан бўлиқ кўсак пайдо бўлиши билан чеканка агрегатлари иш бошлаган эди. Мавжуд 80 гектар ердаги баравж ғўза агротехника қоидалари асосида сифатли чеканка қилиб чиқилди. Бугунги кунда хўжаликнинг бошқа бригадаларида ҳам ғўзани чеканка қилиш ишлари авж олдирилаётир.

Умуман олганда Нишон район хўжаликларида ғўза парвариши кундан-кун кучайтирилаётир. Ҳозир экин 5 марта культивация қилиниб, уч марта қондириб суғорилди. Бир вақтнинг ўзида ғўзаларни чеканка қилиш ишлари ҳам қизитилаётир. Айниқса, бу тадбирлар «Ленинобод», Усмон Юсупов номли совхозларда уюшқоқлик билан ўтказилмоқда.

* * *

Наманган районидаги «Ленинград» совхози деҳқонлари ғўза парваришини юксак агротехника қоидалари асосида олиб боришмоқда. Улар шу ой охиригача ҳар туп ғўзада 8—10 тадан кўсак бўлишини таъминлаш учун ҳаракат қилишаётир. Хўжаликда ғўзаларни чеканка қилиш қизғин давом эттириляпти.

Шунингдек, областнинг Норин, Тўрақўрғон, Поп, Уйчи районларида ҳам ғўзани чеканка қилиш намунали ташкил этилган.

МЎЛ-КЎЛ ЕМ-ХАШАК

Ангор райони хўжаликларида озуқа тайёрловчилар ўрим-йиғим агрегатларини тўртинчи марта далага олиб чиқдилар. Улар тўртинчи марта беда ўримига киришдилар.

Ипатоволиклар методини кенг қўллаётган колхоз ва совхозларда юксак суръат таъминланмоқда. «Толлимаржон» совхози, Куйбишев номли ва Карл Маркс номли колхозларнинг озуқа тайёрловчилари ўримни зўр уюшқоқлик билан ўтказишяпти. Бу хўжаликларда беданинг кўп қисми ўриб бўлинди. «Толлимаржон» совхозининг Р. Тангриев етакчилигидаги бригада аъзолари бошқаларга намуна бўлмоқда. Бригадада тўртинчи ўримда ҳар гектар ердан ўртача ҳисобда 200 центнердан пичан йиғиштириб олди.

ҚАРДОШЛАР ДАСТУРХОНИГА

Наманган консерва заводида турли хил консервалар тайёрлаш ишлари яхши ўзлаштириб олинмоқда. Бу йил янги ҳосилдан тайёрланган мева консерваларининг дастлабки туркуми Магадан шаҳрига жўнатилди. Чукотка ярим оролига 10 вагон мева жўнатиш мўлжалланмоқда.

Наманган областида ихтисослаштирилган йирик мева-сабзавот совхозлари тузилганлиги туфайли ўтган беш йилликда консерва заводида тайёрланган маҳсулотлар қарийб икки баравар кўпайди. Бу ердан Қозоғистон, Сибирь, Узоқ Шарқ шаҳар ва қишлоқларига ҳамда Ўзбекистоннинг турли жойларига маҳсулотлар жўнатилмоқда.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ. Қува районидаги Димитров номли колхоз деҳқонлари ғўза парваришини уюшқоқлик билан олиб боришяпти. Бу ерда ўсимлик қатор ораларига ишлов бериш, суғориш шу кунларнинг талаблари асосида ташкил этилган. Хўжаликда кекса сувчи Мансур ота Зокировнинг номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади.

Мансур ота М. Қўчқоров раҳбарлик қилаётган бригадада меҳнат қилади. Илғор бригада коллективи бу йил 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 55 центнердан «оқ олтин» хирмони бунёд этиш мақсадида ғўза парваришини уюшқоқлик билан олиб бормоқда. Ўтган ўн кунлик якунига кўра бригада далаларига «Сифат белгиси» берилди. Бунда тажрибакор сувчи Мансур отанинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Суратларда: (пастда) моҳир сувчи Мансур ота Зокиров ва (юқорида) Муҳаммаджон Қўчқоров бошлиқ бригада даласидаги саратон сувига қонаётган ғўзалар.

Ф. Лутфуллаев фотолари.

ПАХТАЗОР ХАБАРЛАРИ

ЯККАБОҒ. «Қизил Ўзбекистон» колхозининг И. Қаршиев бошлиқ бригадаси аъзолари 95 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Тўрт марта комплекс парваришдан чиқарилган, икки марта «шарбат» сувига қондирилган ғўзалар қийғос кўсаклаяпти. Бригада аъзолари парваришни пахта терими бошлангунча давом эттиришга аҳд қилдилар.

Хўжаликнинг Усмон Сатторов, Жавли Шукуров, Овна Мусаев бошлиқ бригадаларида ҳам парвариш кун сайин кучайтириляпти.

Ш. МАҲМУДОВ.

* * *

ХЎЖАОБОД. Абдулла Набиев номли колхоз механизаторлари ғўза қатор ораларига ишлов беришда карвон бошилик қилмоқдалар. М. Расулов, Р. Саримсоқов, Ҳ. Парпиев ва бошқа механизаторлар культивация, озиқлантириш, эгат олиш кунлик графикларини ортиғи билан адо этмоқдалар. Сувчилар, чопиқчилар ҳам астойдил меҳнат қилмоқдалар. Меҳнат аҳли бутун куч, техника воситаларини сафарбар этиб, 875 гектар майдоннинг ҳар гектарида 45 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқда.

Е. АҲМЕДОВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Г. ГУСАК БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев 22 июль куни Қримда Совет Иттифоқида дам олиб турган ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак билан учрашди.

Л. И. Брежнев ва Г. Гусак ўртоқлар ҳар икки мамлакатнинг ички тараққиёти тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. Улар халқаро социалистик меҳнат тақсимоти имкониятларидан моҳирлик билан фойдаланиш СССР ва ЧССР халқ хўжалигини интенсивлаштиришнинг муҳим резерви, деб таъкидладилар.

Ишлаб чиқариш кооперацияси ўзаро иқтисодий алоқалар сифатининг асосий мезони бўлиб қолмоқда. СССР билан ЧССР турли соҳаларда — атом машинасозлиги, қазиб чиқарувчи тармоқлар, енгил ва озиқ-овқат саноати учун машина-ускуналар ишлаб чиқариш соҳасида бу алоқани ривожлантириш борасида яхши заминларга эгадир.

Қардош социалистик давлатларнинг биргалашиб қиладиган ҳаракатларини, уларнинг бирлиги ва жипслигини ҳар томонлама мустаҳкамлаш ҳар бир социалистик мамлакатнинг ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг дадил олға ҳаракат қилиб бориши учун мустаҳкам гаров эканлигига қатъий ишонч билдирилди.

Л. И. Брежнев ва Г. Гусак ўртоқлар кўпгина халқаро масалаларни муҳокама қилиб, Европа ишларига алоҳида эътибор бердилар. Халқаро майдонда кескинликнинг юмшатилишига ҳар қандай йўллар билан қаршилик кўрсатаётган кучлар активлашиб қолган бўлса ҳам, Европа сиёсий доираларида кескинликнинг юмшатилишини сақлаб қолиш йўлидаги интилиш мустаҳкамланиб бормоқда.

Европа яна уруш ҳаракатлари майдони бўлиб қолишдан кўра, бунинг устига қурол-яроғларнинг энг ҳалокатли турлари қўлланиладиган уруш майдони бўлиб қолишдан кўра яхширок қисматга муносибдир. АҚШ ва НАТОнинг Америкада тайёрланган янги ракета-ядро воситаларини Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатларда жойлаштириш планлари худди ана шундай хавф-хатар билан боғланган. Бу планларнинг амалга оширилиши социализм мамлакатлари учун дағдаға бўлиб, айни вақтда Американинг янги қуроли жойлаштирилмоқчи бўлган давлатларнинг хавфсизлиги ҳамда халқаро позицияларига путур етказган бўлур эди.

Аммо бошқача бир истиқбол ҳам бор. Бу истиқбол Европада ядро қуролларини тугатиш юзасидан ва, жумладан, ядро қуролларини чеклаш юзасидан музокаралар олиб боришни тақозо этади. Совет Иттифоқи Америка томонининг ҳам тенглик ва томонларнинг бир хил даражадаги хавфсизлиги принципи асосида шундай музокаралар олиб боришга шай бўлиб туришини кутади.

Мадриддаги учрашув кескинликни юмшатиш сиёсати учун жиддий синов бўлиб қолади. Совет Иттифоқи, Чехословакия, бошқа социалистик мамлакатлар бу учрашувнинг муваффақиятли тугаланишига ҳалақит берадиган ғояларни бартараф қилиш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Ғарб давлатлари бу борада зарур тадбирларни кўрган тақдирда Хельсинки Якунловчи акти белгилаб берган тарихий йўлда яна бир босқичга эришилган бўлади. Европада ҳарбий кескинликни юмшатиш ва қуролсизланишга бағишланган конференцияни чақириш тўғрисидаги қарор Мадриддаги учрашувнинг энг муҳим натижаси бўлиб қолмоғи керак. Конференция аввало ўзининг диққат-эътиборини ҳарбий соҳада ишонч тадбирларини кўриб чиқишга қаратар олур эди.

Европанинг келажаги бу ерда турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш асослари нечоғлик мустаҳкамланиши ва ривожланишига, аввало — Европа халқларининг тинчлик борасидаги сиёсий хоҳиш-иродасига ва амалий ҳаракат қилишларига боғлиқдир.

Л. И. Брежнев билан Г. Гусакнинг учрашуви самимий вазиятда ўтди ва муҳокама этилган барча масалалар юзасидан қарашларнинг тамомила бир хил эканлигини тасдиқлади. (ТАСС).

ТАСВИРЛАРДА ЗАМОНДОШИМИЗ МАДҲИ

Ўзбекистоннинг таниқли рассомлари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Зокир Иноғомов билан Горацаий Чернухин яратган полотноларда замондошларимизнинг илҳомбахш қаҳрамонона меҳнати, жонажон ўлканинг гўзаллиги, совет кишиларининг маънавий бойлиги ва қалб саховати ўзининг ёрқин ифодасини топган. Уларнинг асарлари республика Рассомлар союзининг кўргазмалар залида намойиш қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 23 июль куни кўргазмани бориб кўрди. У экспозицияни кўздан кечирди, рассомлар билан суҳбатлашди, уларга катта-катта ижодий муваффақиятлар тилади. Ш. Р. Рашидов ижодкор зиёлиларнинг халқ турмуши билан алоқаларини янада мустаҳкамлашнинг, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда, КПСС XXVI съезди адабиёт ва санъат арбоблари олдига қўйган катта ва муҳим вазифаларни ҳал этишда маданият арбоблари фаол иштирок этишининг муҳимлигини таъкидлади.

Кўргазмани томоша қилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров, Ўзбекистон Рассомлар союзи правлениесининг раиси, республика халқ рассоми Р. А. Аҳмедов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

МУЗЕЙНИ БОРИБ КЎРДИ

Совет Иттифоқида дам олаётган АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари, АДР Революцион Кенгашининг Раиси Б. Кармал 23 июль куни Москвада В. И. Ленин Марказий музейини бориб кўрди. У музейга нақшли паннони ҳадя этиб топширди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика кино санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун К. Ёрматов номли «Ўзбекфильм» киностудиясининг постановкачи оператори ўртоқ Темур Абдунабиевич **Қаюмовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби»** фахрий унвони берди.

* * *

План ва социалистик мажбуриятларни бажаришда юксак кўрсаткичларга эришганликлари, жамоат ҳаётида актив иштирок этганликлари учун ҳамда савдо ходимлари куни муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларига биноан: «Ташхозкультторг» директори Бибинисо Шомуротовна **Болтабоева,** Тошкент область матлубот союзи правлениеси раисининг ўринбосари Антон Васильевич **Ли,** Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлими ишчилар таъминоти бўлимига қарашли 6-магазин сотувчиси Марҳамат **Парпиева,** «Ўзбекбирлашув» савдони ташкил этиш бошқармасининг бошлиғи Ҳидой **Тошпўлатов,** Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги савдони ташкил этиш ва техника бошқармасининг катта инспектори Содиқ Мақсудович **Ходиев** ўртоқларга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган савдо ходими»;** «Ўзбекбирлашув» меҳнат, иш ҳақи ва рағбатлантириш бошқармасининг бошлиғи Екатерина Ивановна **Арикянцга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист»** фахрий унвонлари берилди. Республика давлат ва кооператив савдоси корхоналари ҳамда ташкилотлари ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

РЕДАКТОР КОЛОНКАСИ

ИДОРАГА ШИКОЯТ ТУШДИ

Ҳар куни партия, совет ташкилотларига, хўжалик идоралари ва муассасаларга меҳнаткашлардан турли мавзуда хатлар ва аризалар келиб туради. Уларда мактуб эгалари кўп қиррали ҳаётимиздаги катта ўзгаришлар, улкан ютуқлар ҳақида фахр-ифтихор ва қувонч билан хабар қиладилар, айни чоғда йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонлар хусусида ташвишланиб ёзадилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераккн, кейинги пайтда бир қатор министрлик ва идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, корхона ва муассасалар партия ва ҳукуматимизнинг гражданларнинг хатлари билан ишлашни янада такомиллаштириш тўғрисидаги қарорларини изчил амалга ошира бориб, ариза ва шикоятларни кўриб чиқиш ҳамда гражданларни қабул қилиш борасида бой тажриба тўплаганлар. Жойларда меҳнаткаш омманинг ариза ва шикоятларини зудлик билан ҳал этиш тартиби ва муддатига амал қилиш сезиларли даражада яхшиланди. Айниқса, хатлар ва шикоятларнинг мазмуни чуқур таҳлил этилиб, қайта ёзилаётган аризаларнинг сабаблари атрофлича ўрганиляпти.

Бироқ, КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида меҳнаткашларнинг хатлари ва таклифлари билан ишлашни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида таъкидлаб ўтилганидек, баъзи партия ва совет органлари меҳнаткашларнинг хатларини кўриб чиқишда бюрократчилик ва сансалорлик қилаётган, хатлардаги кўзбўямачилик фактларига, танқид учун таъқиб этиш фактларига, ишдаги камчиликлар тўғрисида берилган сигналларга етарлича жиддий қарамаётган мансабдор шахсларнинг хатти-ҳаракатларига баҳо беришда тегишли принципиаллик ва талабчанлик қилмаётирлар. Гражданларни қабул қилиш юзасидан белгиланган тартибга риоя қилмаслик ҳоллари учраб турибди.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясига жойларда меҳнаткашларнинг хатларига эътибор қандай аҳволда эканлиги ҳақида ҳар куни кўплаб хабарлар келиб турибди. Жумладан, кейинги пайтда баъзи бир областлардаги айрим партия ва совет органлари хўжалик ташкилотлари раҳбарлари меҳнаткашлар хатлари билан ишлашга етарли эътибор бермаётганликлари ҳақида, гражданларни қабул қилиш яхши уюштирилмаганлиги, шикоятлар вақтида кўрилмай, чора кўриш кечиктирилаётганлиги хусусида редакциямиз кўплаб шикоят хатлар оляпти.

Баъзи почта ва алоқа, аҳолига темир йўл ва транспорт, маиший хизмат кўрсатиш, давлат страхование агентликлари, социал таъминот, савдо ташкилотлари ходимлари устидан кўплаб ариза ва шикоятлар тушмоқда. Редакция аралашувидан сўнг Элликқалъа райони алоқа узелига қарашли «Қирққиз» алоқа бўлимида ва Гурлан район алоқа бўлимида, Давлат страхование агентлиги Дўстлик район инспекциясида меҳнаткашларнинг ариза, шикоятларини ўз вақтида кўриб чиқиш тартибга қўйилди. Бундан ташқари Ўрта Осиё темир йўл бошқармасига текшириш ва чора кўриш учун юборилаётган шикоятларнинг аксарияти тасдиқланмоқда. Демак, аҳолига хизмат кўрсатишнинг бу системасида конкрет чора ва тадбирларни ишлаб чиқиб, уларнинг бажарилиши устидан назоратни тағин ҳам кучайтириш керак.

АФҒОНИСТОН ЁЗУВЧИЛАРИ — ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Афғонистон ёзувчилар иттифоқининг масъул секретари Кавун Тўфони бошчилигидаги афғон адиблари Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибдилар. Улар СССР Ёзувчилар союзининг таклифи билан мамлакатимизга келишди. Меҳмонлар республика ёзувчилар ташкилотининг фаолияти билан танишмоқдалар. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА СЕМИНАРИ

ГАЗЕТА ЎЗ ҚИЁФАСИГА ЭГА БЎЛИШИ УЧУН

Область, шаҳар ва район газеталари масъул секретарларининг республика семинари «Газеталарнинг макетини тузиш, бадиий жиҳатдан безаш ва уларнинг полиграфик ижроси» мавзуига бағишланди. Семинарни Ўзбекистон ССР Госкомиздати билан Ўзбекистон Журналистлар союзи ўтказди.

Семинардаги докладлар ва ахборотларда газета практикасининг КПСС XXVI съезди талаблари асосида матбуот органларининг безатилиши ва полиграфик даражасини ошириш билан боғлиқ актуал проблемалари кўриб чиқилди. Семинар қатнашчилари иш тажрибасини ўртоқлашдилар.

(ЎзТАГ).

КПСС XXVI съезди қарорлари ҳаётга

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ—РЕЗЕРВЛАР МАНБАИ

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

МУСОБАҚА — МИЛЛИОНЛАР ИЖОДИ

1981 ЙИЛ • ИЮЛЬ • № 7 (88)

Мажбуриятларингизни қандай бажаряпсиз?

ЮКСАЛИШНИНГ КАТТА ЙЎЛИ

Партия XXVI съезди фан-техника тараққиётини жадаллаштириш асосида совет кишиларининг фаровонлигини янада ошириш вазифасини қўйди. Партия кўрсатмаларини муваффақиятли амалга ошириш учун кураш мусобақаси Ўзбекистон саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт тармоқларида кенг қулоч ёймоқда. Илғор коллективлар ва пешқадам ишчилар бир беш йилликда икки беш йиллик ҳамда ундан ҳам ортиқ ҳажмдаги ишларни бажариш мажбуриятини олиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг издошлари халқ хўжалигининг турли тармоқларида тобора кўпайиб бормоқда.

Фан-техника тараққиёти экономикани ривожлантиришнинг бош йўли бўлиб, у ишлаб чиқаришни интенсивлаш, унинг самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини кўтариш, фондлардан келадиган фойдаларни кўпайтириш, моддий ресурслардан ишнинг кўзини билиб ҳамда моҳирона фойдаланиш, маҳсулот сифатини ошириб бориш ва ниҳоят халқ фаровонлигини муттасил яхшилаш имкониятини беради. Партия ташкилотлари ишчи коллективларини фан-техника тараққиёти масалаларини ҳал этишга тобора фаолроқ жалб қилаётган жойларда катта муваффақиятлар қўлга киритилмоқда. Бундай коллективларда маҳсулот сифати ортмоқда, тайёрланаётган буюмларнинг ҳажми кўпаймоқда, маҳсулот ишлаб чиқаришга кетадиган сарф-харажатлар камайиб боряпти.

Техника тараққиёти самараларидан унумлироқ фойдаланиш учун кураш туфайли халқ хўжалигининг турли тармоқларида беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш соҳасида муайян ютуқлар қўлга киритилмоқда. Республика саноати 1981 йил олти ойлик маҳсулот реализация қилиш планини орттириб бажарди. Пландан ташқари кўплаб буюмлар, халқ истеъмоли товарлари тайёрланди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича ўтган йил олти ойига нисбатан анча ўсишга эришилди. Кўплаб буюмларга давлат Сифат белгиси берилди.

Республика қурилиш-монтаж ташкилотлари йил бошидан буён капитал маблағларни ўзлаштириш ва қурилиш-монтаж ишлари юзасидан белгиланган топшириқларни бажариб келмоқдалар. Олти ойда 1 миллиард 278 миллион сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. 1,3 миллион квадрат метр уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди, 40 минг гектар янги ерлар қишлоқ хўжалиги оборотига киритилди.

Ишлаб чиқариш коллективлари фан-техника тараққиёти ютуқларини кенгроқ жорий этиш тадбирларини кўрмоқдалар. Илғор коллективлар ана шундай ютуқларни жорий этиш асосида эски технологияни тезроқ янгилашга катта эътибор беряптилар. Ўтган йилнинг ўзида 184 та участка ва цех комплекс равишда механизациялаштирилди, автоматлаштирилди. 138 та поток ва автомат линиялар ўрнатилди. Шуни айтиш керакки, айрим министрликлар, баъзи саноат корхоналари янги техника бўйича белгиланган планларни ҳамон бажармай келмоқда. Юксак самарали поток линиялар, серунум автомат станоклар ҳамда ускуналарни суст ўзлаштирмоқдалар. Баъзи корхоналарда ўрнатилган янги ускуналардан тўла фойдаланилаётгани йўқ.

Реконструкциялаш — тараққиётнинг бош йўли. Ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг бу йўли кам сарф-харажатлар қилиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга имкон беради. Тошкент тўқимачилик комбинатида ана шу ният билан реконструкция ишлари бошлаб юборилганига бир неча йил бўлди. Бу ерда реконструкциялаш ишларини олиб бораётган «Ташпромстрой» трестининг 1-қурилиш-монтаж бошқармаси куч ва маблағларни фойдаланишга топшириладиган объектларга тўла сафарбар этишнинг уддасидан чиқолмаяпти.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари экономикани тараққий эттиришнинг катта йўли — фан-техника тараққиёти ютуқларини кенг жорий этиш масаласига тегишинча эътибор беришлари, ишлаб чиқариш коллективларида меҳнатни ташкил қилиш ҳамда илғор тажрибани жорий этишга эътиборни кучайтиришлари зарур. Сир эмаски, баъзи коллективларда янги техникани бошқаришга қодир ишчи кадрларни тайёрлашга масъулият билан ёндашилаётгани йўқ. Бундай камчиликлар куч ва маблағ сарфлаб тайёрланган техника воситаларининг бекор туриб қолишига, пировардида уларнинг қувватидан самарасиз фойдаланишга сабаб бўлади.

Техника тараққиёти партиявий ишдир. Бу иш билан жиддий шуғулланиш керак. Партия XXVI съездида таъкидлаб ўтилганидек, инженерлар ва конструкторларимиз куч-ғайратларини, ишчиларнинг маҳоратларини фан-техника тараққиётига жалб қилиш зарур.

80-ЙИЛЛАРДА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ РИВОЖЛАНАДИГАН ШАРТ-ШАРОИТЛАР ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ ЖАДАЛЛАШТИРИЛИШИНИ ЯНА ҲАМ КЎПРОҚ ЗАРУР ҚИЛИБ ҚЎЯДИ.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

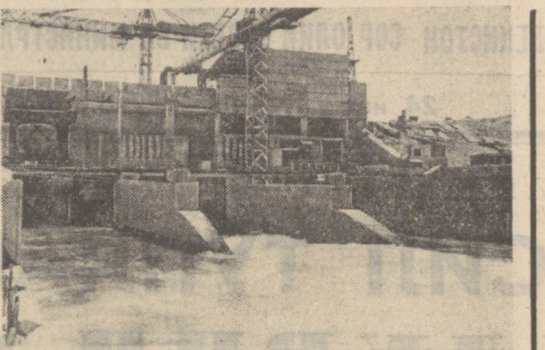

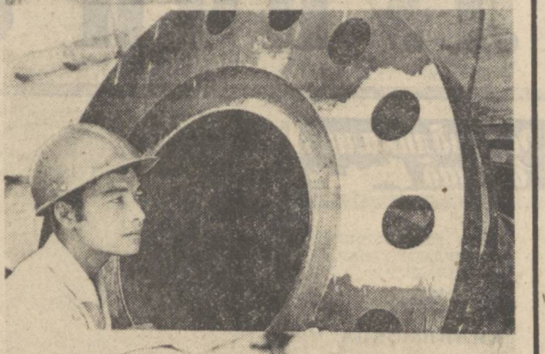

Шу кунларда Ғазалкент ГЭСи жадал суръатлар билан бунёд этилмоқда. Унинг биноси узоқ-узоқлардан кўзга ташланяпти (юқоридан биринчи сурат). ГЭС бунёдкорлари уни қуришда техника тараққиёти ютуқларидан самарали фойдаланишяпти. Мутахассислар қурилишни инженерлик кўмаги билан таъминлашда жонбозлик намунасини намойиш қилаётирлар. Чунончи, инженер-энергетик Умарбой Мавлонов (иккинчи сурат) 2-гидроагрегат ускуналарини монтажлашда бевосита иштирок этмоқда.

КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдираётган «Узбекгидроэнергострой» бошқармаси қурувчилари 2-турбинани шу йил 15 августда фойдаланишга топшириш мажбуриятини олганлар. Аҳдига вафодор бинокорлар сўзларининг устидан чиқиш учун суръат отига қамчи босяптилар. Бу меҳнат беллашувида кўплаб ишлаб чиқариш илғорлари етишиб чиқмоқда. Шулардан бири — пешқадам комплекс бригадаси аъзоси Гайнулла Уразаевдир (учинчи сурат).

В. Сироткин фотолари.

ЁРҚИН УФҚЛАР

Улуғ Ватан урушининг машаққатли йилларида бунёд этилган корхонамиз ҳозир ўзининг иккинчи ёшлигини бошдан кечирмоқда. Заводимизда кейинги йилларда улкан қурилишлар амалга оширилди. Бунга ўнинчи беш йиллик яққол мисолдир. Мамлакатимиздаги турли шаҳарлардан келган мутахассислар ёрдамида фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқлари билан қуролланган иккита электрда пўлат эритиш печи, иккита пўлатни узлуксиз қуйиш машинаси ўрнатилди. Кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришда сирланган идишлар тайёрловчи комплекснинг иккинчи навбати қуриб битказилди. Булар учун беш йил ичида 125,3 миллион сўм капитал маблағ ўзлаштирилди.

Оловкорлар, инженер-техник ходимларнинг қўлни-қўлга бериб бир ёқадан бош чиқариб ишлашлари туфайли янги ишга туширилган қувватларни лойиҳадаги даражасига етказиш учун катта ташкилий-техникавий тадбирлар амалга ошириляпти. Натижада ўнинчи беш йилликда заводимизда пўлат эритиш икки баравардан ортди. Пулга ҳисоблаганда кенг истеъмол моллари тайёрлаш уч мартадан зиёд ошди.

Корхонамизнинг истиқболи янада нурафшон. Жонажон партиямиз XXVI съезди тасдиқлаган Асосий йўналишларда: «Бекобод заводида пўлат ва прокат ишлаб чиқариш қувватлари ривожлантирилсин», дейилган. Шуниси қувончлики, съезд кўрсатмалари ҳозирданоқ жадал суръатлар билан бажарилмоқда. Электрда пўлат эритиш комплекси ёнида янги прокат стани қурилмоқда. 1985 йилга бориб эса яна 2 тадан электр печи ва металлни узлуксиз қуйиш машиналарини барпо этиш бошлаб юборилади. Ана шунда комплекснинг қуввати бир йилда 1 миллион 250 минг тонна пўлат эритиш даражасига етади.

Заводимиз ўзининг шонли меҳнат анъаналарига эга. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари: Ҳафиз Ғаниев, Саид Нуриддинов, Асад Эргашевлардан фидокорона меҳнат эстафетасини қабул қилиб олган металлургларнинг ҳозирги авлоди ҳар соҳада жавлон урмоқда. Уларнинг 40 нафардан зиёди ўнинчи беш йилликдаги зарбдор меҳнати учун СССР орден ва медалларига сазовор бўлди. Бугунги кунда КПСС XXV съезди делегати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига номзод, мартен цехининг пўлат қуювчиси Мамажон Ёдгоров, прокат цехининг энг яхши оператори Насима Имонгулова, ВЛКСМ XVIII съезди делегати, электрда пўлат эритиш комплекси пўлат эритувчисининг ёрдамчиси Абдуқаҳҳор Мирзаметов, шу комплекс смена бошлиғи Иброҳим Тожибоев сингари ўнлаб азаматлар мусобақада пешқадамлик қилишяпти.

Бироқ олдимизда ҳали кўпгина муаммолар ҳам бор. Қувватларни ўзлаштириш ва ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш плани бажарилмай қолди. Қурилишдаги ишлар ҳам кўнгилдагидек эмас. Аммо бу камчиликларни тугатиш, нуқсонларни бартараф этиш учун бизда ҳамма имкониятлар бор. Техника тараққиётини янада жадаллаштириш, илғор технологияни сабот билан ўзлаштириш бизга катта мадад беради.

М. ЖАМОЛИДДИНОВ,
В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи партия комитетининг секретари.

ТАШАББУСКОРЛАР РАПОРТ БЕРАДИ

ИШЧИ СЎЗИ

Туямўйин гидроузелининг ўнг соҳилига яқинлашганингиз сари, у ерда ишлаётган экскаваторлардан биридаги: «Аму забткори» деган сўзлар кўзга тобора яққолроқ ташланади. Мадёр Қиличев бошлиқ бригада машинасига бу сўзлар бекорга битилмаган. Мадёр ўн йилдан ошдики, Ўрта Осиёдаги энг йирик бу гидрокомплекс қурилишида жонбозлик кўрсатиб ишлаяпти. У етакчилик қилаётган экипаж «Туямуюнгидрострой» бошқармаси коллективлари орасида мусобақа пешқадамлигини бирон марта бўлсин қўлдан бераётгани йўқ. Шунинг учун ҳам М. Қиличев бригадасига гидроузел қурилиши бошланишида биринчи бўлиб экскаваторини ишга солиш ҳуқуқи берилган эди.

1979 йили охирларида Амударёни тўсиш учун энг яхши механизаторлар номзоди танланаётганда, ҳамма Мадёрни кўрсатди.

Мадёр Қиличев ҳамон мусобақа ғолиблари орасида. У КПСС XXVI съездидан кейин республикамизнинг 15 нафар ишлаб чиқариш илғори сафида туриб, бир беш йилликда ўн йиллик ва ундан ортиқ нормани бажариш ташаббуси билан чиқди. Беш йил ичида 5290 минг кубометр тупроқ ишларини адо этишга сўз берди.

Унинг бригадаси аъзолари ўн биринчи беш йиллик биринчи йили планини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар.

В. СЕРГЕЕВ,
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги матбуот марказининг мухбири.

Ишлаб чиқариш командирлари минбари

МАҚСАД — САМАРАДОРЛИК

Автомобиль транспорти мамлакатимиз халқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири бўлиб, унинг ягона транспорт системасидаги роли йилдан-йилга ўсмоқда. Ҳозир жами юкларнинг 80, йўловчиларнинг 64 проценти автомобилларда ташилмоқда. Халқ хўжалиги ва аҳолининг эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун ишлаб чиқаришни бошқариш усулларини мунтазам равишда такомиллаштириш, фан ва техника ютуқларидан кенгроқ фойдаланиш лозим.

Кейинги йилларда коллективимизда машиналардан фойдаланиш самарадорлигини таъминлашда муайян тажриба тўпланди. Чунончи, ҳар бир ишлаб чиқариш участкаси бўйича кам маблағ сарфлаган ҳолда паркнинг юксак техникавий тайёрлигини сақлаб туришга қаратилган ташкилий-техникавий тадбирлар комплекси ишлаб чиқилди ва муваффақиятли амалга оширилмоқда. Барча ремонт участкалари ва техника хизмати кўрсатувчи зоналарнинг конкрет иш ҳажми белгилаб берилган. Рационализаторларимиз ёрдамида ностандарт гараж-технология асбоб-ускуналари яратилиб, жорий қилинди. Натижада кичик механизация воситаларига бўлган талабларимиз маълум даражада қондирилди ва қўл меҳнати салмоғи камайтирилди.

Корхонамизда 750 та такси машинаси бор. Уларни ремонт қилиш ҳамда техника хизмати кўрсатиш индустриал асосларда олиб борилади. Бунинг учун, энг аввало, биз диагностика линиясини ташкил қилдик. Бунда автомобиллар 2-техника хизмати кўрсатилишидан бир-икки кун олдин чуқур текширишдан ўтказилади. Текшириш натижалари диагностика харитасида қайд этилиб, у 2-техника хизмати кўрсатилишида асос ролини ўйнайди. Маълум бўлган бузуқ жойлар ва нуқсонлар шу ернинг ўзида ёки бошқа участкаларда бартараф этилади.

Диагностика ишлари йўлга қўйилганлиги туфайли машиналарнинг хавф-хатарсиз юриши таъминланиб, бекор туриб қолишлар, ремонтга сарфланадиган моддий ва ишчи кучлари қисқарди. Ундан олинаётган иқтисодий самара йилига 64 минг сўмни ташкил этмоқда.

1978 йил декабрдан бошлаб мамлакатимизда биринчи марта бизнинг паркимизда 142 та автомобиль бензин ўрнига суюлтирилган газда ишламоқда. Мазкур синовдан мақсад — табиий муҳитнинг ифлосланишини камайтириш, ёқилғи-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳамда двигателларнинг пишиқлигини оширишдир. Шу соҳада илмий-тадқиқот ва тажриба ишлари олиб бориш зарурлиги КПСС XXVI съездида ҳам таъкидлаб ўтилди. «...Ёқилғи-энергетика баланси структурасини яхшилаш тобора муҳим вазифа бўлиб қолмоқда. Ёқилғи сифатида нефтнинг улушини камайтириш, унинг ўрнини газ ва кўмир билан алмаштириш... керак». — деди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладида. Газ баллонли автомобилларни кўплаб йўлга чиқаришда туғиладиган муаммоларни муваффақиятли ҳал этиш мақсадида уларнинг чидамлилигини тадқиқ этадиган тажриба лабораторияси очилди. Биз Горький автомобиль, Заволжье мотор, Ленинград карбюратор заводлари, «Узавтотранстехника» бирлашмаси билан илмий-техника соҳасида ҳамкорлик шартномасини тузганмиз. Фан ва ишлаб чиқаришнинг узвий алоқаси яхшигина самара беряпти. Масалан, автомобилларнинг ремонт пайтида бекор туриб қолиши қарийб икки марта камайди. Газ баллонли ҳар бир автомобиль бўйича фақат ёнилғинининг ўзидан йилига 240 сўм тежаляпти. Бензинли машинага нисбатан улар ҳавони уч-беш марта кам ифлослантирмоқда.

Ишлаб чиқариш кўламларининг ошиб бораётганлиги корхонадаги барча хизмат бўлинмалари фаолиятини ташкил қилиш усуллари ва бошқаришни янада такомиллаштиришни талаб қилмоқда. Бунинг бирдан-бир йўли иқтисодий-математика усулларини ҳамда ҳисоблаш техникаси ва алоқанинг замонавий воситаларини кенг қўлланишдир. Шуни ҳисобга олиб, коллективимиз ҳозир Москва автомобиль йўллари институти билан бирга корхона техника хизматини бошқаришнинг комплекс системасини яратиш ва жорий қилиш бўйича тадқиқот ишларини давом эттирмоқда. Ишлаб чиқаришни бошқариш марказида «Регламент» деган автомат системаси ўрнатилади. Унга автомобилларнинг ҳар бир ремонти бўйича кетадиган вақт ва сарфланадиган эҳтиёт қисмлар нормасини аниқлаш программа қилиб берилади. «Регламент»дан олинадиган маълумотлар асосида техника хизмати раҳбарлари тез бир қарорга келади. Ундан кўриладиган самара дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда йилига 320 минг сўмга етиши керак.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштиришда автомобилларнинг хавфсизлигини таъминлаш, бунинг учун ички резервларни қидириб топиш катта аҳамият касб этади. Паркимизда ҳаракат хавфсизлиги кабинети бор, у замонавий ускуналар ва кўргазмали қуроллар билан жиҳозланган. Ҳаракат хавфсизлигини назорат қилувчи жамоатчилик асосидаги комиссиялар ишлаб турибди. Ҳаракат хавфсизлиги бўйича инженер эса бутун диққат-эътиборини огоҳлантирувчи чора-тадбирлар қандай бажарилаётганини мунтазам суратда назорат қилишга қаратган. Улар йўл қўйилган хато ва камчиликларни қайд этиш билан бирга, зудлик билан йўқотишга ҳам эришмоқдалар.

Ишлаб чиқариш-техника базасининг мустаҳкамланиши ҳамда бошқариш усулларининг такомиллаштирилиши, ишлаб чиқаришга илмий жиҳатдан асосланган тавсиялар ва ечимларнинг жорий қилиниши, социалистик мусобақанинг кенг йўлга қўйилганлиги изсиз қолаётгани йўқ. Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки 6 ойида планга қўшимча 137 минг сўмлик иш бажарилди, 27,1 минг литр бензин тежаб қолинди. Автомобиль паркидан фойдаланиш коэффициенти 0,888 ни ташкил этди. Бригада пудрати усулида ишлаётган ҳайдовчилардан С. Усмонов, З. Давидов, К. Эрматов, Ш. Варданян сингари мусобақа пешқадамлари бу ютуққа салмоқли ҳисса қўшдилар. Ярим йиллик план топшириқлари барча асосий техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан адо этилди.

Қўлга киритилаётган ютуқлар ўзимизники. Аммо, газ баллонли автомобилларни кўплаб ҳаракатга чиқаришимизга тўсқинлик қилаётган бир қанча муаммолар бор. Яъни, газ баллонли автомобиллар сақланадиган, ремонт қилинадиган ва уларга техника хизмати кўрсатадиган гаражларнинг типовой лойиҳаси йўқлиги, Тошкент шаҳрида автомобилларни газ билан таъминлайдиган станцияларнинг ниҳоятда камлиги, янги автомобилларни олиш графикларининг бузилиши шулар жумласидандир.

Коллективимиз КПСС тарихий XXVI съезди автомобиль транспорти ходимлари олдига қўйган вазифалар ниҳоятда муҳимлигини яхши тушунади. Шунинг учун ҳам улар ишлаб чиқариш-техника базасини янада такомиллаштиришга, аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини юксалтиришга, Ўзбекистон пойтахтини коммунистик меҳнат ва намунали жамоат тартиби ўрнатилган шаҳарга айлантириш ишига муносиб улуш қўшишга интилмоқдалар.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ,
Тошкентдаги 3-таксомотор парки директори.

МЕҲНАТ ВЕТЕРАНЛАРИ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

УНИНГ ИЗЛАРИ

Уч Шуҳрат ордени. Қизил Юлдуз ордени... «Варшавани озод қилганлиги учун», «Берлинни ишғол этганлиги учун» сингари ўнга яқин медаль... «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган транспорт ходими», социалистик мусобақа ғолиби, коммунистик меҳнат зарбдори...

Бу мукофотлар ва юксак унвонлар таъриф-тавсифга муҳтож эмас. Улар жангда қон кечиб, меҳнатда тер тўкиб олинган шон-шуҳрат, иззат-обрў тимсолидир.

Йигирма етти йил! Бу давр ичида Ҳурмат Ҳусаиновнинг қўлидан қанча автомашиналарнинг мотори ўтмади дейсиз. У ишлаётган Самарқанд механика заводининг мотор ремонти цехи коллективи ҳар ойда камида 300—350 дона моторга «ҳаёт» бағишлайди. Бир йилда 3600—4000 мотор сифатли ремонтдан чиқади. Ҳазилакам гапмас! Борди-ю, Ҳурмат аканинг ўз қўлидан чиққан моторларни ўтган даврга зарб қилсангиз салкам ўн минг моторнинг сафга қайтганидан огоҳ бўласиз. Ҳар қайси моторда камида қирқта-элликта деталь бўлса-чи?

Бугина эмас. Ўтган йиллар давомида Ҳурмат Ҳусаинов ўнлаб шогирдлар етиштирди. Коллективда «техника табиблари» деб ном олган Тоҳир Саидов, Ашур Давронов каби юқори разрядли слесарлар унинг муносиб издошларидир.

Коллектив ўтган йили меҳнат ветерани Ҳурмат Ҳусаиновни Иттифоқ аҳамиятидаги пенсияга узатди. Бироқ, кекса ишчи уйда ўтиролмади. Юраги ҳапқириб кетаверди. Ахир, қандай қилиб у қадрдон коллективини, йигирма-йигирма беш йиллик сафдошларини, нони-тузи ширин азиз касбини ташлаб кетолсин?

Ташлаб кетмади. Тўғриси, босиб ўтган сермазмун ҳаёт йўлидаги ўз ишларини тўхтатиб қўйгиси келмади. «Рухсат беринглар, ишлайвераман» деб туриб олди.

Бир вақтлар фронтнинг олдинги линияларида она-Ватан учун кўксини қалқон қилган жангчи уруш тугаши билан ҳали порох ҳиди кетиб ҳам улгурмаган, ўқ ва снарядлар ялаб ўтган шинелини тинч, эркин, ижодий меҳнат коржомасига алмаштирди. Қуриш, яратиш, ижодкорлик ва бунёдкорлик постига турди. Кекса коммунист бугун ҳам ўз постида. У оддий, камтар, ишини нурли, ёрқин меҳнат билан давом эттирмоқда.

К. ЖУМАЕВ.
Самарқанд области.

Мухбиримиз бонг уради

КОРХОНА ТИКЛАНМОҚДА-Ю...

Косонда тикланаётган ёғ-экстракция заводи келгусида йирик саноат корхоналаридан бири бўлиб қолади. Завод лойиҳага кўра бир кеча-кундузда 1200 тонна чигитни қайта ишлаш қувватига эга бўлади. Бунда 500 тонна шелуха, 500 тонна кунжара ва 200 тонна ёғ тайёрлаш имкони туғилади. Бу — Қашқадарё областида партия XXVI съезди белгилаган вазифаларни амалга оширишда, шубҳасиз, катта роль ўйнайди. Чунончи, истеъмолчилар кўплаб ёғ, чорва моллар мўл тўйимли озуқа билан таъминланади.

Аввало шуни айтиш керакки, корхона қурилиши умумхалқ қурилиши деб эълон қилинди. Бош пудратчи — республика Қурилиш министрлигининг 13-қурилиш тресги бунёдкорлари Волгоград, Саратов, Тамбовдан келган малакали мутахассислар, қурувчи-монтажчилар билан бирга жонбозлик кўрсатиб ишлашди. Область ва район ташкилотларидан жалб этилган ҳашарчилар ҳам баракали меҳнат қилишди. Лойиҳада белгиланган 34 миллион сўмлик капитал маблағдан 32 миллион сўмдан кўпроғи ўзлаштирилди. Қуриб битказилган ўнлаб цех ва участкалар давлат комиссияси баҳосига ҳавола қилинди. Эришилган бу ютуқлар ўз-ўзидан келмади, албатта. 13-қурилиш трестининг Яхё Норқулов, Шодмон Раҳмонов ўртоқлар бошлиқ 6-, 122-механизациялашган кўчма колонналари коллективлари, «Минмонтажспецстрой», «Союзлифтмонтаж» ташкилотларига қарашли қатор трестларнинг бинокорлари, «Каршистрой» бошқармаси, «Облколхозстрой» тресги, Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ ва Ғузор районларидан келган ҳашарчи қурувчилар, айниқса, жонбозлик кўрсатдилар.

Бироқ, заводни ишга тушириш учун ҳали яна 2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилиши керак. Ана шуни назарда тутган область партия комитетининг қурилиш штаби аъзолари корхона дастлабки маҳсулотини шу йилнинг август ойида бера бошлайди деб умид билдирмоқдалар.

Гапнинг сирасини айтганда бир томондан бундай «умид»-га тўла асос бор. Чунончи, корхона ишлаб чиқариш цехларида Германия Федератив Республикаси ва бошқа жойлардан келтирилган ноёб ускуналар, технологик аппаратлар ўрнатиб бўлинди. Чигит тозалаш қурилмалари ҳаракатга келтириб кўрилди. Экстракция цехи синовдан ўтказилди.

Бироқ, иккинчи томондан, корхона ишга тушадиган кунлар тобора яқинлашган сайин унинг бўлғуси «хўжайин»ларини бир муаммо ташвишлантирмоқда: заводни ишчи ва инженер-техник кадрлар билан ким таъминлайди! Уни тўла қувват билан юргизиш учун йигирма хил касб эгаси — жумладан 800 нафар ишчи, инженер-техник ходим керак. Ваҳолонки, бугунгача корхонага 261 нафар киши ишга қабул қилинди, холос. Косондаги 253-қишлоқ ҳунар-техника билим юртида 120 нафар бўлажак ёш ишчилар ўқитиляпти. Лекин минг афсуски, бу ҳам корхонада ишлаб чиқаришини таъминлай олмайди. Завод учун сепаратчи, слесарь, электрик каби ўндан зиёд касб эгалари бугунги кунда жуда-жуда зарур бўлиб турибди. Аммо таажжубланарли жойи шундаки, бу муаммо республика Озиқ-овқат саноати министрлигини ҳозирча ташвишга солмаяпти.

Яна бир гап. Бўлғуси заводнинг ишчи, инженер-техник ходимларини нормал меҳнат шароити билан, айниқса, уй-жой билан таъминлаш масаласи ҳам кун тартибида турибди. Тўғри, бугунгача бу ерда 200 ўринли ётоқхона ва 32 хонали 2 та уй-жой бинолари қуриб битказилди. Бироқ, бу — қурилиши кўзда тутилган 8 минг квадрат метр уй-жой саҳнига нисбатан ҳали жуда оз. Демоқчимизки, корхона билан бирга уй-жой қурилишини ҳам бир маромда, комплекс олиб борилса, нур устига аъло нур бўлурди. Шундагина, корхонада келажакда кадрлар қўнимсизлиги ҳам бўлмасди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Маккажўхоричилик звеноси бошлиғи Ирисгул Жуманалиева номини Калинин районидаги Оржоникидзе номли колхозда ҳамма ҳурмат билан тилга олади. Ёш маккажўхорикор бошлиқ звено аъзолари ўнинчи беш йиллик планни уч йилда бажариб, донг таратишган эди. Бу йил 32 гектар майдонга маккажўхори билан хашаки лавлагини аралаштириб экишган эди. Экинлар ривожи яхши. Ёш деҳқонлар гектаридан 105 центнердан «каҳрабо дон», 400 центнердан поя, 300 центнердан хашаки лавлаги олиш учун экинлар парваришини кучайтиришяпти. Суратда: Ирисгул Жуманалиева.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

ЧЕКАНКАНИ ЎЗ ВАҚТИДА, СИФАТЛИ ЎТКАЗИНГ

БИЗНИНГ ТАВСИЯЛАР

Ҳозир пахта далаларида мўл ҳосил тўплаш учун қизғин кураш боряпти. Экинлар парвариши кучайтирилиб, обн-тобида суғорилаётганлиги табиий офатлардан зарарланиб, ривожланишдан ортда қолган ғўзаларнинг амалини жадаллаштириш имконини беряпти.

Мўл ва эртаги пахта етиштириш деҳқонларнинг асосий шиоридир. Бунинг учун июль ойида ҳар бир туп ғўзада максимал миқдорда ҳосил элементлари тўплаш ва уларни сақлаб қолиш даркор. Бу борада экинларни суғориш, культивация қилиш, бегона ўт ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан ҳимоя қилиш тадбирларини ўз вақтида, сифатли ўтказиш билан бир қаторда ғўзани чеканка қилиш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Бу агротехник тадбир туфайли ғўзадан шона ва гул, мева тугунчаларининг тўкилиши қисқаради, бўлиқ кўсаклар кўпаяди ва ҳосилдорлик ортади.

Бир қатор колхоз ва совхозларда ҳозир ғўза чеканкаси бошлаб юборилди. Ғўза яхши ривожланган айрим пайкалларда танлаб чеканка ўтказиляпти. Фан ва амалиётда шу нарса аниқланганки, ҳосил чўғи чеканка ўтказилаётган пайтда мавжуд бўладиган ҳосил шохларининг миқдорига боғлиқ. Шунинг учун чеканка ўтказиш муддатларини тўғри белгилаш мўл ҳосил етиштиришда бениҳоя катта аҳамият касб этади. Етарлича миқдорда ҳосил шохлари пайдо бўлмасдан туриб чеканканинг эрта ўтказилиши ҳосилнинг кам бўлишига олиб келади. Чеканка эрта ўтказилганда ғўзанинг ҳосилдорлик потенциалидан, ерга солинган минерал ўғитлардан, вегетация давридаги қулай об-ҳаво имкониятларидан тўлиқ фойдаланилмай қолинади.

Шуни эсда сақлаш керакки, ғўзани чеканка қилиш суғориш, культивация ёки органик ўғит бериш сингари агротехник тадбирларнинг ўрнини босмайди. Чеканка мўл ҳосил тўплаш учун курашда бу тадбирларнинг самарадорлигини оширади. Чеканканинг самарадорлиги ғўзанинг ҳолати, тупроқ унумдорлиги, сув таъминоти ва суғориш муддатларига боғлиқ.

Айрим колхоз ва совхозларда ғўза чеканкаси жуда эрта — 10-12 та ҳосил шохи пайдо бўлганда ўтказилади. Бу ўсимликларнинг ғовлаб кетишига, ҳосилдорлик ва тола сифатининг пасайишига олиб келади. Чеканка ўз вақтида, техник жиҳатдан тўғри ўтказилган тақдирдагина яхши натижалар беради.

Максимал самарадорликка эришиш ва ҳосилга-ҳосил қўшиш учун чеканкани қуйидагича:

ўрта толали навлар учун — кўчатлар қалинлиги гектарига 110 мингтача бўлган жойлардаги ғўзаларда 15—16 тадан ҳосил шохи пайдо бўлганда;

кўчатлар қалинлиги гектарига 110 мингдан 150 мингтагача бўлган жойлардаги ғўзаларда 14—15 тадан ҳосил шохи пайдо бўлганда;

кўчатлар қалинлиги гектарига 150 мингтадан ортиқ бўлган жойларда эса ғўзаларда 12—13 тадан ҳосил шохи пайдо бўлганда ўтказиш тавсия этилади.

Ингичка толали навлар учун — кўчатлар қалинлиги гектарига 140 мингтагача бўлган пайкаллардаги ғўзаларда камида 22 та ҳосил шохи пайдо бўлгандан сўнг;

кўчатлар қалинлиги гектарига 140 минг тупдан зиёд бўлган пайкаллардаги ғўзаларда камида 20 та ҳосил шохи пайдо бўлгандан сўнг чеканка ўтказиш лозим.

Кўп йиллик тажрибалар механизациялашган чеканканинг юксак самарадорликка эга эканлигини кўрсатмоқда. Ҳозир хўжаликларда етарли миқдорда чеканка қилиш мосламалари мавжуд. Уларнинг ёрдамида асосий майдонларда ғўзани механизациялашган усулда чеканка қилиш мумкин. Механизациялашган чеканка меҳнат сарфини қисқартириш, агротехник усулни оптимал муддатда ўтказиш имконини беради.

Механизациялашган чеканка культивация қилиш ёки эгат олиш билан бир пайтда ўтказилади. Механизациялашган чеканка сифатини яхшилаш мақсадида чопиқ тракторларини обтекател ва туп кўтаргичлар билан жиҳозлаш зарур. Механизациялашган чеканкани икки босқичда ўтказиш тавсия этилади. Биринчи чеканка кўчатларнинг қалинлигига қараб кўпчилик ўсимликларда зарур миқдордаги ҳосил шохлари пайдо бўлганда ўтказилади. Такрорий чеканка орадан 7—10 кун ўтгандан сўнг, яъни чеканка қилинмай қолган ниҳолларнинг кўп қисми чеканка қилинган ниҳоллар бўйидан ошганда ўтказилади. Такрорий чеканка ўтказиш пайтида чеканка мосламаларини шундай ўрнатиш кераки, у ғўзанинг учини чилпиб кетсин.

Ҳозирги вақтда чеканка мосламаларининг уч тури —ЧВХ-4, ЧВХ-6 ва ЧХТ-4Б мосламаларидан фойдаланилмоқда.

КРХ-4 культиваторидаги ЧВХ-4 мосламаси қатор оралиғи 60 сантиметр қилиб экилган майдонлардаги ғўзаларни чеканка қилишга мўлжалланган. ЧВХ-3,6 ва ЧХТ-4Б мосламалари эса қатор оралиғи 90 сантиметр бўлган майдонларда ишлатилади.

Чеканка аппаратларининг пичоғи ғўза учининг 2—3 сантиметрлик қисмини чилпидиган қилиб ўрнатилган бўлиши лозим. Чеканка мосламаси ишлатилаётганда чилпишнинг текис бўлишини кузатиб бориш керак. Чеканка мосламасининг пичоқлари ўткир бўлиши, ғўза учини юлмаслиги даркор.

Туп йўналтиргичлар қатор ўртасидан юрадиган қилиб ўрнатилган бўлиши, икки туп йўналтиргич ўртасида ҳосил бўлган тирқишнинг кенглиги 150 миллиметрга тенг бўлиши даркор.

Агрегатлар қатор оралиғида юрганда ҳосил шохлари ва тугунчаларига зиён етказишига, шунингдек, ўсимликларнинг эзилишига йўл қўймаслик зарур. Бунинг учун тракторни иккинчи ва учинчи тезликда юргизиш керак.

Механизаторлар чеканка мосламаларини ишлатишдан олдин механизмлар ва қисмларнинг ҳолатини пухта текшириб кўришлари, барча гайка ва болтларнинг яхши тортилганлигини кўздан кечиришлари, зарур жойларни мойлашлари, тасмаларнинг таранглигини қараб чиқишлари зарур. Тракторчилар чеканка мосламаларини эксплуатация қилиш ва техника хавфсизлиги қоидалари билан яхши танишган бўлишлари керак.

Кейинги йилларда Тошкент, Сирдарё, Жиззах областларининг колхоз ва совхозларида қарийб барча майдонлар механизация ёрдамида чеканка қилиняпти. Бухоро, Самарқанд, Наманган ва Қашқадарё областларида бу усул мавжуд майдонларнинг ярмидан кўпроғида қўлланилмоқда. Механизациялашган усул меҳнат сарфи ва шу иш учун кетадиган харажатларни қисқартириш имконини беради, пахта териш машиналарининг ишлашига яхши шароит яратади.

Ғўзани механизация ёрдамида чеканка қилиш самарадорлиги ҳар йили гектаридан 40—45 центнердан ҳосил кўтараётган хўжаликларда синовдан ўтказилган. Бу йил республика хўжаликларида механизациялашган чеканкани кенг қўллаш зарур. Бу барча пахтакор хўжаликларнинг вазифасидир.

Қўлда чеканда қилиш механизациялашган чеканкага нисбатан бир қатор жиддий нуқсонларга эга. Чунончи бу усулда қўл меҳнати кўп сарфланади, чеканкани ўтказиш муддатлари чўзилиб кетади. Энг муҳими, иш жуда виждонан бажарилган тақдирда ҳам ривожи турлича бўлган ўсимликлар бир пайтда чеканка қилинади. Бу эса ҳосилга жиддий зиён етказади.

Тавсиялар СоюзНИХИ олимлари ва Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги мутахассислари томонидан тайёрланган.

ЕТИЛГАН МАСАЛА

ЧОРВАЧИЛИК КОМПЛЕКСЛАРИ МУАММОЛАРИ

КПСС XXVI съездида қайд қилинганидек, қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш, шу жумладан, унинг энг муҳим тармоқларидан бири чорвачиликни жадал ривожлантириш озиқ-овқат программасининг негизини ташкил этади. Ўртоқ Л. И. Брежнев съездда қилган ҳисобот докладида чорвачилик бугунги кунда қишлоқда зарбдор фронт эканлигини таъкидлаб, бу соҳадаги асосий вазифаларни, етилган актуал масалаларни, уларни ҳал этишнинг конкрет йўл-йўриқларини жуда равшан кўрсатиб берди.

Хоразм области хўжаликларида чорвачиликни қишлоқ хўжалигининг рентабелли, сердаромад соҳасига айлантириш йўлида катта ишлар қилинаётганлиги шубҳасиз. Подаларда йирик шохли моллар туёғи йилдан йилга кўпаймоқда, паррандачилик тез суръатлар билан ривожланмоқда, янги комплекслар ишга туширилмоқда.

Ем-хашак базаси мустаҳкамланганлиги, ихтисослаштириш ва концентрациялаш, моллар зотини яхшилаш ва фермалардаги иш жараёнларини механизациялаш тадбирлари изчиллик билан амалга оширилганлиги туфайли чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳажми анча ошди.

Область чорвадорлари ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида белгиланган марраларни эгаллаш учун собитқадамлик билан кураш олиб бормоқдалар. Давлатга гўшт, сут, тухум сотиш юзасидан ярим йиллик планлар муддатидан илгари адо этилди.

Янги комплекслар қуриш, тармоқларни ихтисослаштириш, уларни саноат негизига кўчириш соҳасида кенг кўламда ишлар амалга оширилаётир. Кейинги беш йил ичида 6 та сут комплекси, 9 та хўжаликлараро чорвачилик корхонаси қурилиб, ишга туширилди. Урганч паррандачилик фабрикаси реконструкция қилинди, 7 та қорамолчилик, 14 та паррандачилик, 26 та чўчқачилик, 22 та қуёнчилик фермалари бунёд этилди. Урганчда йилига олти миллионта бройлер ўстириладиган фабрика, беш минг бош қорамол бўрдоқига боқиладиган комплкес, Шовотда олти миллион бош ўрдакка мўлжалланган, Ҳазораспда 54 минг бош чўчқа боқиладиган комплекслар қурилмоқда.

Область хўжаликларида янги ишга туширилган чорвачилик комплекслари кутилган натижани беряптими? Уларда маҳсулот етиштириш бўйича белгиланган план-топшириқлари кандай бажарилаётир?

Боғот районидаги Нариманов номли колхозда 400 сигирга мўлжалланган сутчилик комплекси ўтган беш йилликда ишга туширилди. Кейинчалик комплекс кенгайтирилди. Ҳозир унда 500 сигир асралмоқда. Сут соғиш, озуқа тайёрлаш ва молларга бериш, молхоналарни тозалаш ва бошқа жараёнлар тўла механизациялашган. Озуқа цехида оқсилга бой, ширали ўтлар тайёрланади, сигирларга ем-хашак беришда рационга риоя қилинади. Сунъий қочириш пунктининг иши намунали ташкил этилган. Хўжаликда сут соғиб олиш йилдан-йилга кўпаймоқда. 1976 йилда 1037 тонна, 1980 йилда эса 1733 тонна сут соғилди. Ҳар бир соғин сигирдан сут олиш 2700 килограммдан 3500 килограммга етказилди, маҳсулот таннархи қарийб 40 процент камайди.

Афсуски, ҳамма сутчилик комплекслари ҳам шундай ишлаяпти, деб бўлмайди. Айрим комплексларда сигирлар сони лойиҳада кўзда тутилганидан кам ва маҳсулдорлиги паст. Ем-хашак балансида оқсилли ва углеводли ўтлар етишмаслиги, молларга озуқа беришда рационга амал қилинмаслиги натижасида сутни кўпайтириш суръатлари қониқарли эмас. Ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, фан ютуқларини, ибратли тажрибаларни амалда жорий этишга етарли даражада эътибор берилмаётир.

Шовот районидаги «Шовот» совхозида 400 бошга мўлжалланган сутчилик комплексида атиги 210 сигир бор. Ўтган йили ҳар бир сигирдан 2323 килограмм, жами 470 тонна сут соғиб олинган, холос. Сунъий қочириш пункти иши яхши ташкил қилинмаганлигидан сигирларнинг бир қисми қисир қолган. Оқибатда ҳар юз бош сигирдан 79 та бузоқ олинган. Шу райондаги «Москва» колхози сутчилик комплекси 600 бош сигир боқишга мўлжалланган. Аслида эса унда атиги 203 бош сигир бор. Илғор хўжаликларда ҳар бир сигирдан уч минг килограммдан ошириб сут соғиб олинган бир вақтда, бу колхозда ўтган йилги кўрсаткич бор-йўғи 2706 килограммни ташкил этди. 1975 йилда ҳар юз бош сигирдан 88 та бузоқ олинган бўлса, ўтган йили бу соҳадаги кўрсаткич 80 тага ҳам етмади.

Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозида ва «Янгиобод» совхозида лойиҳа қуввати 600 бош сигирга мўлжалланган сутчилик комплексларида молларнинг сони 200 — 300 бош кам. Унинг устига ҳар бир сигирдан йилига атиги 2200 — 2360 килограммдан сут соғиб олиняпти. «Коммунизм» колхозида ҳар юз бош сигирдан фақат 67 та бузоқ олинганлигига нима деса бўлади?!

Шу йилнинг ўтган ойларида ҳам сутчилик комплексларида сигирлар маҳсулдорлиги кўзга кўринарли даражада ошмади. Гарчи давлатга сут сотиш ярим йиллик планлари бажарилса ҳам, молларнинг туёғи ва маҳсулотини ўстириш суръатлари талабга жавоб бермайди, сутнинг таннархи ҳануз қимматга тушмоқда.

— Сигирларнинг бош сони 1976 йилдаги 265 бошдан ўтган йили 350 бошга, сут соғиб олиш ҳажми 511 тоннадан 784 тоннага етди. Илгари ҳар бир сигирнинг йиллик маҳсулдорлиги 2000 килограммга ҳам етмасди, бултур ҳар сигирдан 2456 килограмм сут соғиб олдик. Ўтган ойларда сут анча кўпайди, — дейди Хива районидаги Ленин номли колхоз раиси М. Нуниёзов.

Тўғри, ўсиш бор. Лекин ўсиш суръатини бундан ҳам жадаллаштириш учун реал имкониятлар, ишга солинадиган резервлар мавжуд-ку. Ахир, 400 бош сигирга мўлжалланган комплексда нега 350 сигир боқиляпти? Эндиликда ҳар бир сигирдан йилига 2500 килограмм эмас 3000 — 3500 килограмм сут олиш вақти келди. Илғор соғувчилар боқимидаги ҳар бир говмиш йилига 4000 —5000 килограммдан сут бераётган экан, нега рекордни нормага айлантириб бўлмас экан? Мана, резерв қаерда!

Чорвачилик бинолари қурилишида ҳукм сураётган жиддий нуқсонлар тўғрисида бир-икки оғиз гапирмасдан ўтиб бўлмайди. Негаки, тугалланмаган объектлар, ишлар ўлда-жўлда ётган бинолар кўпайиб қолди.

Ўтган беш йил мобайнида сутчилик комплекслари, молхона ва бузоқхоналар, чўчқахона ва паррандахоналар қурилиши миқёси кенгайиб, 13,8 миллион сўмлик ҳажмда қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Бироқ, «Облколхозстрой» тресги ва унинг бўлинмалари бош пудратчи сифатида ўз вазифаларини тўла уддалай олмаяпти. Натижада, қувватларни ишга тушириш муддатлари чўзилиб кетаётир, қурилиш-монтаж ишлари планлари мунтазам равишда бажарилмаётир. Трест чорвачилик бинолари бўйича қурилиш-монтаж ишлари беш йиллик планини 82 процент бажарганлиги ва 4 та объект белгиланган муддатда ишга туширилмаганлиги сўзимизнинг далили бўла олади. Боғот ва Урганч колхозлараро кўчма механизациялашган колонналари белгиланган планларни бор-йўғи 33 —35 процент бажариб, кўпчилик объектларда қурилишни чала қолдирганлар.

Боғот районидаги Искандар Дўсов номли колхозда 400 бош сигирга мўлжалланган сут-товар фермаси қурила бошланганига беш йилдан ошди. Лойиҳада белгиланган 864 минг сўмдан эндигина 250 минг сўм ўзлаштирилган холос. Шунингдек, Гурлан, Шовот районлари колхозлараро бўрдоқичилик базаларининг омихта озуқа корхоналари қурилиши ҳам кечиктириб юборилмоқда.

Қуриш билан қуришда фарқ бор. Ҳозирги талаб — тез, сифатли ва арзон қуришдан иборат. Чорвачилик биноларини қурилишида, айниқса, қолоқликка йўл қўйиб бўлмайди. Қишлоқ хўжалигининг бу муҳим соҳасини жадал юксалтириш манфаати, мўл-кўлчилик яратиш вазифаси чорвачилик комплекслари ишини тубдан яхшилашни тақозо этмоқда. Хўжаликларнинг раҳбарлари, область ва район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармалари, қурилиш ташкилотлари янги қувватларни ўз вақтида ишга тушириш чораларини кўришлари, фойдаланишга топширилган комплексларнинг тўла қувватда, самарали ишлашини таъминлашлари лозим.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПЛАНЕТАМИЗДА

КУН ТАРТИБИ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

БМТ қароргоҳида БМТ анъанага кўра сентябрь ойида очиладиган навбатдаги, XXXVI сессиясининг дастлабки кун тартиби эълон қилинди. Халқаро ҳамжамиятга аъзо бўлган 154 мамлакат делегациялари муҳокамага қўйган асосий масалалар қуролланиш пойгасини жиловлашдан, халқаро кескинликни камайтиришдан, можароларни тинч йўл билан бартараф этишдан, мустамлакачилик қолдиқларини тугатишдан иборат.

Аввалги сессияларда бўлгани каби бу гал ҳам қуролсизланиш проблемалари хусусидаги мунозарада Совет Иттифоқининг тинчлик таклифлари яна диққат марказида бўлади. Уруш хавфини камайтиришга ва тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган бу ташаббуслар орасида оммавий қирғин қуролининг янги турларини яратишни ва ишлаб чиқаришни тақиқлаш, ядро қуроли синовларини тақиқлаш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланиш тўғрисидаги масалаларни амалий равишда кўриб чиқиш сингари таклифлар бор. Совет Иттифоқи ўтган сессияда ўртага қўйган амалий ғояларнинг муҳокамаси давом эттирилади, бу ғояларнинг рўёбга чиқарилиши халқаро вазиятни соғломлаштирган бўлур эди. Бунда гап мавжуд ҳарбий-сиёсий гуруҳларни кенгайтиришга ва янги гуруҳлар тузилишига олиб борадиган ҳаракатлардан тийилиб туриш, армияларни кенгайтиришдан ва оддий қурол-яроғларни кўпайтиришдан воз кечиш, ядро қуролига эга бўлмаган давлатлар хавфсизлигининг гарантияларини мустаҳкамлаш барча ядро қуролига эга бўлган давлатларнинг ядро қуроли синовларини тўхтатиб туришлари ни эълон қилиш тўғрисидаги таклифлар ҳақида бормоқда.

БМТга аъзо бўлган жуда кўпчилик давлатлар томонидан маъқулланган бу ташаббуслар НАТО мамлакатларининг ҳарбий тайёргарликлари кучайиб бораётганлиги, АҚШнинг ҳарбий стратегик устунликка эришиш йўли муносабати билан айниқса актуаллик касб этмоқда. Умуман ҳозирги Вашингтон маъмуриятининг ташқи сиёсий ҳаракатлари аслида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ва уруш хавфини камайтириш соҳасидаги куч-ғайратларига путур етказмоқда.

Сессия ўзининг ялпи мажлисларида Яқин Шарқдаги аҳволни ва Фаластин масаласини муҳокама қилади, Вашингтон, Тель-Авив ва Қоҳира ўртасида тузилган сепарат Кэмп-Дэвид битими бу масаланинг одилона ҳал этилиши йўлини тўсиб қўйди. Ўтган сессиядаги мунозара шуни кўрсатдики, БМТ аъзоларининг мутлақ кўпчилиги Фаластин халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзининг мустақил давлатини тузиш ҳуқуқини қўллаб-қувватламоқда. Кейинги вақтларда тель-авивлик агрессорларнинг актив ҳаракат қила бошлаганликлари, Исроил АҚШнинг ҳомийлиги туфайли Ливанга қароқчиларча ҳужум қилганликлари бу проблемаларнинг муҳокамасини айниқса ўткир тус олдиради.

Сессияда мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисида 1960 йилда Совет Иттифоқининг таклифи билан қабул қилинган декларациянинг амалга оширилиши билан боғлиқ бўлган масалаларнинг бутун комплекси ҳам кўриб чиқилади. Ирқчиликка ва ирқий камситишга қарши курашга бағишланган ва 1983 йилда тугайдиган ўн йиллик ҳаракат программаси қандай рўёбга чиқарилаётганлиги ҳам муҳокама қилиниши лозим. Дастлабки кун тартибига жами 126 та таклиф киритилган.

В. ВАСИЛЕЦ,
ТАСС мухбири.

ЛИВАНДАН ҚЎЛИНГНИ ТОРТ!

Совет тинчлик тарафдорлари Исроил ҳарбийларининг суверен араб давлати — Ливан республикасига қарши қаратилган янги агрессив хуружларини ғазаб билан қораламоқдалар.

Ҳаддидан ошган агрессор, деб таъкидланади Совет Тинчликни ҳимоя қилиш комитетининг баёнотида, реакцион империалистик доиралар, биринчи навбатда Америка империализмининг мададига таяниб, сурбетлик қилмоқда. Вашингтон тиқиштираётган ва араб халқларининг бирлигини парчалашга, кескинликни кучайтиришга ва Яқин Шарқда Америка таъсирини абадийлаштиришга қаратилган сепарат битимлар йўли сионист қузғунларга қўл келади.

Ҳозир террорчилик Исроил ташқи сиёсатининг асосий йўли бўлиб қолди. Буни Исроил авиациясининг Ироқдаги ядро тадқиқотлари марказига қилган ҳужуми ҳам, Сурия Араб Республикаси шаънига қилинаётган доимий дўқ-пўписалар ҳам, Ливаннинг тинч шаҳар ва қишлоқлари тўхтовсиз бомбардимон қилинаётганлиги ҳам тасдиқлаб турибди.

Совет тинчлик тарафдорлари барча илғор, тинчликсевар кучларни актив қатъий ҳаракатлар қилиб, ҳаддидан ошган агрессорнинг сиёсий жиҳатдан яккалаб қўйилишига эришишга чақирадилар. Ливандан қўлингни торт!

(ТАСС).

Ливан серташвиш, фожиали кунларни бошидан кечирмоқда. Жаҳон афкор оммасига дағдаға қилиб, халқаро ҳуқуқнинг барча нормаларини писанд қилмаётган Исроил ҳарбийлари Ливан ва Фаластин халқларига қарши эълон қилинмаган урушни кенгайтирмоқдалар. Исроилнинг ҳаво қароқчилари ва оғир артиллерияси Ливан аҳоли пунктларини ва фаластинлик қочоқларнинг лагерларини ваҳшиёна бомбардимон этиб, тўпга тутмоқда. ТАСС баёнотида таъкидлангандек, бу ҳаракатлар Кэмп-Дэвидда ўртага қўйилган мақсадларга эришишга — Ливан территориясида турган Фаластин қаршилик ҳаракати отрядларини тор-мор қилишга, Ливан ҳукуматини чўчитишга, уни Исроил билан сепарат битим тузишга мажбур қилишга ва Яқин Шарқдаги аҳволни ҳар томонлама одилона ҳал этиш истиқболини тағин ҳам орқага суришга уриниб кўришга бевосита қаратилгандир.

Б. Жуков расми.

БУТУН ЖАҲОН ДАРҒАЗАБ

БЕРЛИН

Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси бюроси Исроилнинг АҚШ империализми ёрдамида Ливанга нисбатан агрессияни ҳаддан ташқари кучайтираётганлигига қарши қатъий норозилик билдирди.

Исроилнинг агрессия сиёсати инсониятга қарши жиноят бўлиб, кўп жойларни вайрон этиб, Ливан халқини сон-саноқсиз кулфат ва азобларга дучор қилади. Бу сиёсат бутун жаҳонда тинчликни хавф остида қолдиради. АҚШнинг империалистик доиралари ҳам ана шу жиноий ҳаракатлар учун жавобгардир. Бу доиралар Исроилга қурол-яроғларнинг энг янги турларини кўп миқдорда етказиб бериб, бу агрессияни қўллаб-қувватламоқдалар ва унга бошчилик қилмоқдалар.

ЛОНДОН

«Таймс» газетаси Исроил Қўшма Штатларнинг ҳарбий ва иқтисодий жиҳатдан жуда катта ёрдам бераётганлиги туфайлигина Яқин Шарқда ўзининг агрессив йўлини давом эттираётганлигини таъкидлайди.

АҚШ, деб ёзади газета, 1981 йилда 2 миллиард 185 миллион доллар миқдорида Исроилга қарз ва бошқа пул маблағларини беради. Исроил Қўшма Штатлардаги хусусий кишилардан ҳам қарийб шу миқдорда пул олади.

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг вице-президенти, Бразилия тинчлик кенгашининг президенти, таниқли ёзувчи ва жамоат арбоби Нелсон Вернек Содре бундай деди: Исроил авиациясининг Ливан тинч аҳолисига қарши қароқчиларча ҳужум қилаётганлиги Исроил ҳарбийлари араб халқларига нисбатан ўтказиб келаётган геноцид сиёсатининг таркибий қисмидир.

Ана шу террор ҳаракатлари учун жавобгарлик, деб уқтириб ўтди у, АҚШ империализми зиммасига ҳам тушади. АҚШ империализми Исроилга қурол-яроғ етказиб бермоқда, халқаро ташкилотларда сионизмга ҳомийлик қилмоқда, халқаро терроризм хуружларини кучайтирмоқда. Жаҳонга ва айрим жойларга ҳукмронлик қилиш мақсадларига эришмоқ учун ҳар қандай разил воситалардан ҳазар қилмайдиган ана шу икки давлатнинг тил бириктириши бутун жаҳонда тинчлик ишини хавф остида қолдиради.

(ТАСС).

СОВЕТ ТАШАББУСЛАРИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

АДАН. СССР Олий Советининг «Жаҳон парламентларига ва халқларига» Мурожаатномаси дунёдаги вазият кескинлашганлигидан, вайронгарчилик келтирувчи янги уруш хавфи зўрайганлигидан барча тараққийпарвар кучлар ташвишланаётганлигини акс эттиради, деди ЯХДР бош министрининг ўринбосари Али Баазиб. Совет Иттифоқи деб давом эттирди у, қулай халқаро вазиятни вужудга келтириш ишига катта ҳисса қўшмоқда. Мурожаатномада жуда аниқ таъкидлаб ўтилганидек, тинчликни таъминлаш СССРнинг олий мақсади бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

ЛИССАБОН. СССР Олий Советининг «Жаҳон парламентларига ва халқларига» Мурожаатномаси тинчликка астойдил интилиш руҳи билан суғорилган, деди Португалия парламентининг ПКПдан сайланган депутати Соуза Маркеш.

Португалиянинг демократик жамоатчилиги КПСС XXVI съездининг ишини зўр эътибор билан кузатиб турди ва у олға сурган ҳамда қуролланиш пойгасини тўхтатишга, қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш проблемаларига доир конструктив ва амалий мулоқот ўтказишга қаратилган янги тинчлик ташаббусларини табриклади. (ТАСС).

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ

Марказий Африка Республикасининг президенти Д. Дако мамлакатнинг бутун территориясида фавқулодда ҳолат жорий этилганлигини эълон қилди.

У миллий радио орқали нутқ сўзлаб, қуролли кучлар, жандармерия ва полиция зиммасига тартибни сақлаб туриш вазифасини юклади ва аҳолини «ҳушёрликни оширишга» чақирди. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БАЙРУТ. Исроилнинг ҳаво қароқчилари Ливан территориясига яна ҳужум қилдилар Набатия шаҳри ва унга қўшни бўлган районлар бомбардимон қилинди Кўп жойлар вайрон бўлди ва тинч аҳоли ўртасида қурбонлар бор. Айни вақтда агрессорлар Рашидиядаги фаластинлик қочоқлар лагерини ракеталар ва снарядлар билан қаттиқ ўққа тутдилар, Заҳрани, Хаббуш, Малияни ва уларга туташган жойларни ўққа тутишни давом эттирмоқдалар. Исроилликлар катта калибрли тўплардан Ливаннинг жанубидаги Сайда портига ўқ узмоқдалар.

КОТОНУ. Бу ерда Бенин медицина ходимлари уюшмаси ташкил этилди. Врачлар, фармацевтлар, ўрта медицина ходимлари бу уюшмага аъзо бўлиб киришди.

(ТАСС).

«Эркин дунё» қиёфаси

ПЕДАГОГЛАР ЕТАРЛИМИ?

Бу йил Австриядаги университетлар ҳамда педагогика институтларини одатдагидан кўра анча кўп ёш битириб чиқиб, диплом билан таъмин этилдилар. Бу албатта хайрли иш. Аммо хайрли ишнинг натижаси нечоғлик кулфатли эканлигини ёш педагоглар аввалига унчалик ҳис этмаган эдилар.

Мамлакат маориф ва маданият министрлиги матбуот хизматининг хабар беришича, бу йил олий ўқув юртларини битириб чиққан ёш педагоглардан кўпчилиги ишга жойлашолмай сарсон кезмоқда.

Бундан мамлакатда педагоглар миқдори талаб қилинган даражадан кўпроқ экан, деган хулоса чиқмаслиги керак. Чунки мамлакатдаги мактабларда педагоглар етишмаслигидан кўпинча дарс соатлари ўтилмай қолади. Гап бу ерда маориф учун давлат томонидан ажратиладиган маблағларнинг йилдан-йилга камайиб кетаётганлиги устида бормоқда.

Ўқитувчилар ишсизлиги айниқса мамлакатнинг Вена, Бургенланд шаҳарларида ҳамда қуйи Австрия шаҳар ва қишлоқларида юксак поғонага кўтарилган. Бу ерда педагогика олий ўқув юртлари ҳамда факультетларини тамомлаб чиққан ёш мутахассислар кўпинча ишсизлар сафидан ўрин олмоқдалар. Ёки бўлмаса тирикчилик ўтказиш учун ҳар қандай юмушларни бажаришга ҳам рози бўлаётирлар. Агар улар кун кўриш учун бирор иш топсалар, ўзларини чинакам бахтиёр ҳисоблайдилар.

ГАСТРОЛЛАР

ИЖОДИЙ ЕТУКЛИК ПАЛЛАСИ

Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Академик Катта театрининг Москвадаги гастроли «Бўрон» спектакли билан бошланди. Ўттизинчи йилларда ёзилган биринчи ўзбек миллий операси театрнинг изланиш йўли ва унинг ғоявий-бадиий йўналишини белгилаб берди. К. Яшин либреттосидаги образлилик, ёрқинлик, М. Ашрафий ва С. Василенконинг бой музикавий оҳангида жасур жангчилар характери акс этган, оғир синовлар, фидокорона кураш ва зафарларга тўлиқ йилларда камол топган ўзбек ва рус халқлари дўстлиги йирик планда ифодалаб берилган. Қаҳрамонлар тақдири заминида тарихий ҳақиқат, халқ жасоратининг улуғворлиги ётади.

Драматург ва композитор лирик муҳаббат мавзуини ҳаётий воқеаларнинг жўшқин оқимига узвий боғлаб юборган, шу тариқа характерларни кенг ва ҳар томонлама тасвирлаб, уларга нуронийлик ва ишонарлилик бахш этган.

«Бўрон» операсига мурожаат қилиниши асарнинг ғоявий мавзуси аҳамияти билангина изоҳланмайди. Операнинг партитураси юксак бадиий фазилатлар кашф этган, Унда ҳали кўп нарсаларни ихтиро қилиш ва чинакам замонавий ғояларни сингдириш мумкин.

Спектакль авторлари — дирижёр Д. Абдураҳмонова, постановкачи режиссёр Ф. Сафаров, балетмейстер Г. Измайлова, рассом Г. Брим замонавийлик фазилатларига кўп жиҳатдан эга бўлган асар ярата олганлар. Саҳнавий ҳикоя қилиш мароми ривож топа бориб, воқеаларнинг боришини белгилаб берувчи халқ манзаралари образли баён этилган. Г. Измайлованинг хореографияси асар тўқимасига уйғунлашиб кетган. Барча саҳна бўёқларини музикага қўшиб юборишга, унга бўйсундиришга интилиш, чуқур мазмун бахш этиш, психологик аҳамиятини оширишга бўлган интилиш кўриниб турибди. Лейттемалар, мелодиялар ҳамда тиғиз оҳанглар увертюраси худди томошабин кўз ўнгида яққол жилолангандай бўлади. Паст-баланд манзаралар бирин-кетин алмашинади. Бир гуруҳ исёнкор йўқсилларнинг зўр ирода, катта куч ва нафрат уфуриб турган ҳаракати бу манзараларга гултож бўлади.

Спектаклнинг ташқи қиёфаси — қашшоқлик ва забунликни ифодаловчи чайла ва кулбалар ҳам мавзуга қатъий бўйсундирилган. Унда даҳшатли бир куч яшириниб, ўз вақти-соатини кутаётгандек туюлади. Аланга ичидаги қишлоқ бамисоли қўзғолонга даъват этувчи машъал мисоли кўринади.

Солистларгина эмас, хормейстерлар — С. Шодмонов, Л. Шилькрут, М. Яндринскаялар аъло даражада мураккаб спектаклга тайёрлаган хор мазмунида ҳам яхши самимият ва ҳаққонийлик бор. Лекин постановкада ҳамма жиҳатлар ҳам музикага ҳамоҳанг эмаслигини қайд қилиш керак. Спектакль натуралистик бўёқлардан, нозарур деталлардан, иллюстратив тушунчалар беришдан холи эмас; фожиавий кескин вазият баъзан актёрлар талқинида мелодраматик ҳолат касб этиб қолган. Баъзи мизансценалар меъёридан ортиқ дабдабали чиққан, чўзиб юборилган, лўндаликдан маҳрум бўлиб қолган. Қаҳрамонона спектаклдаги бундай бадиий кемтиклик ачинарли бир холдир. Ахир, театр пухта, стилистик жиҳатдан аниқ асар ярата олишга қодир-ку. Буни у «Пётр Биринчи» сингари юксак спектаклда исботлай олган.

Кескин ва драматик ранг-баранг воқеалар, образли кўп овозлилик либреттoчилар Н. Касаткина, В. Васильевларга композитор А. Петровга Пётр образини кўп планли ва кенг қамровли сифатда кўрсатишда ҳалақит бермайди, балки, у яшаган даврнинг мураккаблигини очиб беришда, Россия давлатининг тарихан вужудга келишидаги ватанпарварлик мавзуини куйлашда қўл келади.

Композитор уч кўринишли операни кенг ва қуюқ бўёқлар билан тасвирланган картиналарга бўлган. Музика драматургиясида бундай умумлашган ва қудратли воситалар яхлит ва бир бутунлик касб этган. Бундай яхлитлик ва бир бутунликни назокатли, жўшқин дирижёр Д. Абдураҳмонова бошчилигида гўзал янгровчи оркестр таъминлай олган. Дирижёр оркестр оҳангини саҳна ҳаракати билан чамбарчас боғлаб юбора олган, асарнинг эпик муқаддимасини кўрсата билган.

Музиканинг образли оҳанги рассом И. Севастьянов декорацияларида ҳам акс этади. Қорайиб кетган самаларнинг тунд ва қайғули қиёфаси, черковлар гумбазлари Русь осмонини тўсиб олган. Қудратли қўнғироқлар бамисоли эски тартибот посбонлари, Пётр душманларининг шерикларидай. Янги кучларнинг қудратли қисувида, Пётрнинг битмас-туганмас шижоати туфайли зулмат дунёсининг бу посбонлари қулайди. Финалда биз Петербургнинг мағрур қиёфасини, бепоён денгиз кенглигини кўрамиз...

Баланд саҳна — майдон ҳаракатнинг янада динамик ривожланишида ҳамда оммавий композицияларни кўп қиёфали ҳал этишда асқотади. Спектаклнинг режиссёрлик партитураси асарнинг ички тўқимаси билан ғоят уйғунлашиб кетган. Асосий қаҳрамонлар билан боғлиқ деярли ҳамма саҳналар оммавий саҳналар билан ҳамоҳангдир. Улар пластик қурилмаси, жонлилиги, ташқи колоритни муваффақиятли ифодалаши билан ажралиб туради. «Кўҳна Москвадаги исён», «Қўнғироқларни тушириб олиш» сингари фрескалар, айниқса, таъсирчан чиққан. Сўнгги парча, айниқса ёрқин ва жўшқиндир. Қулаётган қўнғироқлар шовқини барча эски, ўз умрини яшаб бўлган, тушкун нарсаларга аёвсиз ҳукмдек янграйди.

«Пётр Биринчи» — актёрлар муваффақиятли ўйнаган асар. Бу спектакль театрнинг катта имкониятларидан далолат бериб турибди. Унда вокал партиялари ғайри-табиий ва мураккабдир. Улар ички сафарбарликни, ҳар бир калимани мураккаб оҳанг билан тўлдириш маҳоратини, чуқур психологик портретлар яратишни талаб қилади. Партитуранинг кескин мароми, ҳикоя қилишнинг жўшқинлиги пластикани эркин эгаллашни, мазмундор имо-ишораларни тақозо этади. Бу вазифани ижрочилардан Т. Данилова (Марта), Н. Семизвонкина (Софья), Т. Ефимова (Анастасия), Қ. Муҳитдинов (Макарий), Л. Медведев (Тихон), В. Браун (Лефорт)лар аъло даражада бажариб, ҳозирги замон музика театрининг истеъдодли санъаткорлари сифатида ўзларини намоён этдилар. Қобилиятли артист В. Гринченконинг санъатини алоҳида қайд қилиб ўтишни истардим. Овозининг теранлиги ва кучи жиҳатидан ноёб бўлган бу сермулоҳаза, жўшқин актёр ғайри оддий инсон — Русь қиёфасини кизғин ва шижоат билан ўзгартирувчи Пётр образини яратди. Унинг жўшқинлиги, қатъиятлилиги, ҳаётбахшлиги инсоннинг улкан, забткор қудратини, унинг ўз ҳатти-ҳаракатига ишончини, худодан ҳам, шайтондан ҳам тап тортмаслигини кўрсатади. Режиссёр Ф. Сафаров йирик планда кўрсатишга муваффақ бўлган монологда Пётрнинг ички дунёси, унинг ишига ишончи, шубҳалари, ички ҳисҳаяжони, хуллас, мана шундай йирик давлат арбобига хос бўлган ҳамма сифатлар ифодаланган.

Аммо театр ўзининг экспериментларида, янгилик изланишларида, бугунги синтетик тушунчада ҳамиша ҳам ишончлиликка эришяптими? «Тоҳир ва Зуҳра» спектаклини мисолга олайлик. Унинг сюжети ғоят гўзал, умри боқий афсонага асосланган. Ҳар бир кўринишга Навоий, Муқимий асарларидан, халқ оғзаки ижодиётидан парчалар илова қилинади. Драматургиянинг образли қурилмаси, ёрқин миллий музика муҳаббатнинг улуғворлиги ҳақидаги афсона — спектакль учун ажойиб замин ҳисобланади. У опера-балет жанрида баён этиб берилган. Аммо овоз ва рақс узвийлиги ҳамиша ҳам уйғун чиқмаган. Кўп персонажлар баъзан қурама тилда гапирадилар. Овоздан пластикага ўтган мавзу кўпинча очилмай, ниҳоясига етмай қолади. Афсона романтик, бўёқли расмларга муҳтож. Ҳолбуки, режиссёр О. Узоқов, дирижёр Ғ. Тўлагановларнинг талқинида ҳаракатлар кўпинча ибтидоий чиқиб қолган.

Ўзбекистон театри Д. Абдураҳмонова, Ф. Шамсуддинов, А. Абдуқаюмов, Ғ. Тўлаганов сингари дирижёрлар билан фахрланса арзийди. Театрнинг В. Гринченко, В. Калиниченко, Т. Данилова, Т. Жукова, Н. Семизвонкина, А. Леушкин, Р. Лаут, П. Мустафоев, А. Рябова сингари ажойиб талантли қўшиқчилари, профессионал хори бор. Бундай ижодий коллектив билан театр жуда мураккаб замонавий асарларга, рус ва чет эл классикасига бемалол мурожаат қилиши мумкин. Яқингинада театр Чайковскийнинг «Пиковая дама» асарини постановка қилди. Театр репертуарида Верди, Пуччини, Мусоргский асарлари бор. Коллектив ўзбек композиторларининг партитураларига, қардош республикаларда яратилган асарларга муттасил мурожаат қилмоқда.

«Флория Тоска» ва, айниқса, «Дон Карлос» спектакллари труппанинг юксак вокаль маҳоратидан далолат бериб турибди. «Дон Карлос» операси анча вақтдан буён қўйилиб келмоқда. Натижада Гелованининг режиссёрлик чизмаси бир мунча эскиргандек туюлади. Лекин айни пайтда спектакль улкан эстетик завқ бағишлайди. Юксак вокаль маданияти буни таъминлаб берган. Дирижёр А. Абдуқаюмов, қўшиқчилардан В. Гринченко, Т. Данилова, В. Калиниченко, А. Рябова, Н. Муҳсинов, Л. Медведевлар Вердининг мафтункор музикасига, айниқса, эҳтиёткорлик билан ёндашиб, ажойиб вокаль портретлар яратганлар.

Машҳур совет балеринаси Г. Измайлова бошчилигидаги балет труппаси москвалик томошабинлар олдида катта репертуар намойиш қилди. Коллектив «Анна Каренина», «Севги ҳақида афсона», «Оламнинг яратилиши», «Дон Кихот», «Уйқудаги гўзал», «Муҳаббат ва шамшир» асарларини муваффақиятли ижро этди. Труппа иқтидорли ёшлар ҳисобига тўлдирилди. Б. Қориева билан бирга артистларнинг ёш авлоди: З. Давлетмуродова, Г. Ҳамроева, Ф. Саъдуллаева, С. Мусаева, В. Клочко, Ҳ. Бозоров, А. Геворкян, Г. Гусев, К. Фридлянд, В. Егай ва бошқалар саҳнага чиқмоқда. Балет коллективи классикани эгаллаб, миллий репертуарни рўёбга чиқариш учун мазмундор бўёқларни тинмай изламоқда.

А. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Академик Катта театри Москванинг тез-тез меҳмони бўлиб туради. Бугунги кунда театр ижодий етуклик палласида. Театр ўзбек халқининг Катта театри номига ҳақли равишда муносибдир.

Николай ЭЛЬЯШ.

(«Известия» газетасининг 23 июль сонидан).

ТАҲСИНГА САЗОВОР

М. Горький номли рус давлат академик драма театрининг Челябинск областидаги гастроллари катта муваффақият билан давом этмоқда. ЎзТАГ мухбирига хабар беришларича, барча спектакллар томошабинлар олқишига сазовор бўлмоқда. Ўзбекистон пойтахти саҳна усталари кўплаб ижодий учрашувлар ўтказмоқда.

Ана шундай тўлқинлантирувчи учрашувлардан бири металлургларнинг Пласт шаҳридаги «Октябрь» маданият саройида бўлиб ўтди. Ана шу ўлкада туғилиб ўсган СССР халқ артисти Михаил Мансуров бу ерда республикамизнинг театр санъати тўғрисида, ўз ишлари, коллективнинг ижодий режалари ҳақида гапириб берди.

— Челябинск области меҳнаткашлари билан учрашувлар, суҳбатлар тошкентлик артистларга катта қувонч бағишламоқда, — дейди М. Мансуров. — Биз уларни зукко томошабин, санъатни юксак қадрловчи кишилар деб биламиз. Бундай учрашувларнинг самимийлиги, ураликларнинг миннатдорлик сўзлари ва яхши маслаҳатлари бизга ижодий илҳом бағишламоқда.

Маданият саройига меҳмон бўлиб келган саҳна устасининг дилдан айтган сўзлари бадиий ҳаваскорлик қатнашчиларига ёрдам бериши шубҳасиз.

С. Цвилинг номидаги Челябинск театрининг янги биносини қураётган студентлар қурилиш отрядида ҳам ижодий учрашув қизғин ўтди. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Виктор Павленко билан артист Михаил Корицевлар отряд аъзолари ҳузурида сўзга чиқдилар.

М. Горький номидаги театр Уралда ўтаётган гастролларнинг яна бир характерли хусусияти — оталиққа олган корхона ва муассасаларда спектакллар кўрсатишидир. Булардан бири «Эски уй» Совет армияси жангчиларига намойиш қилинди, яна бошқа «Почтальон қуёнча» спектаклини театр ёшлари область пионер лагерларидан бирида кўрсатдилар.

Юртдошларимиз Копейск, Еманжелинск шаҳарларида, Коркино, Полетаево, Октябрский посёлкаларида ва бошқа ерларда ҳам бўлдилар. Трактор ва электр механика заводида учрашувлар ўтказиш, Урал ўлкасининг бошқа шаҳарларида спектакллар кўрсатиш режалаштирилган.

(ЎзТАГ мухбири).

ФАН-ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ШАМОЛДАН СУВ ОЛИБ

Гданьсклик инженерлар тропик минтақадаги денгизларда сузувчи кемалар учун ажойиб қурилма яратдилар. Маълумки, бу хил иқлимда нисбий намлик жуда юқори бўлади. Янги қурилма рўпарадан эсаётган шамолни ютади-да, унинг сувини ажратиб олади. Қуруқ ҳавони эса совутиб кема каюталарига йўллайди. Шу зайл бир ўқ билан икки қуён овланади дейиш мумкин. Чунки қурилма ёрдамида ҳам кема каюталари яхши, мўътадил ҳаво билан таъминланади, ҳам ичишга яроқли сув тўпланади.

АНТИҚА ТОРОЗИ

Польша боғдорчилик ва гулчилик институти мутахассислари яратган махсус прибор дарахт баргини турган жойида ўлчаш имконини беради. Жажжигина омбирчага ўхшаш бу антиқа торози маълум вақт мобайнида баргдан қанча сув парланишини аниқлаш асосида ишлайди. Барг вазнини шу йўл билан ўлчаш мевали ва манзарали дарахтларни суғориш қурилмасини қачон ишга солиш лозимлигини аниқлашда боғбонларга ва гулчиларга қўл келмоқда.

ЧОРАСИ ТОПИЛДИ

Бир группа инглиз олимлари яратган «Ратак» дориси каламуш ва сичқонларга қирон келтиради. Қизиғи шундаки, бу кемирувчилар организми тез мослашувчан бўлгани учун уларга бошқа заҳарли дорилар кор қилмай қолган эди. Янги дори таркибида қон ивишига қарши таъсир этадиган кимёвий моддалар бор. Шунинг учун бу дори таъсиридан каламуш ва сичқонлар ички аъзолари ёки тўқималарида қон қуюлиб уларни ҳалок этади.

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

ХИРМОНГА БАРАКА

Орджоникидзе районидаги «Маданият» колхозида сабзавот экинлари ва картошкадан мўл ҳосил етиштирилди. Шу кунларда хўжалик далаларида помидор, болгар қалампири ғарқ пишиб деҳқонларни шошириб қўйди. Миришкорлар она-ер саховати бўлган ноз-неъматларни уюшқоқлик билан йиғиштириб олмоқдалар. Сабзавот йиғим-теримига ҳамма сафарбар этилган. Ҳатто мактаб ўқувчилари ҳам бу ишда актив қатнашмоқдалар.

Хўжаликда картошка кавлайдиган агрегатлардан унумли фойдаланилаётир. Картошкани йиғиштириб олишда илғор механизатор Баҳодир Анорбоев ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда. У ўз агрегати билан пландаги 12 тонна ўрнига 16—20 тонна картошка кавлашга муваффақ бўлмоқда.

Озода Юнусова бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасида сабзавотдан мўл ҳосил етиштирилди. Айниқса «Тошкент армуғони» навли қалампир ҳосили мўл бўлди. Сервитамин экинининг гектаридан 20 тоннадан ҳосил олинмоқда.

Шаҳарликлар дастурхонини ширин-шакар мева, сархил сабзавот билан тўкин-сочин қилиш йўлида астойдил меҳнат қилаётган маданиятликлар, ҳимматингизга балли. Суратларда: 1. Картошка кавлаш. 2. Илғор механизатор Б. Анорбоев. 3. «Тошкент армуғони» қалампири териляпти.

А. Ваштейн фотоси. (ЎзТАГ).

СПОРТ

БУТУНИТТИФОҚ ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

ПОЙГАЧИНИНГ МАҲОРАТИ

Эртага мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI Спартакиадаси ниҳоясига етади. Командалар ўрни аниқланиб, медаллар, очколар сарҳисоб қилинади. Маълумки, республикамиз спортчилари Тошкентда ўтказилган XV Спартакиадада жами 12 олтин медални қўлга киритишган эди. Вакилларимизнинг бу сафар тўплаган олтин медаллари эса 13 тага етди. Чемпионлик учун кураш давом этмоқда.

Велотрек майдонида ўтказилган пойгада тошкентлик спортчи, Евгений Ивашев маҳорат кўрсатди. У минг метрли масофа бўйлаб ўтказилган пойгада маррагача 1 минут 7,988 секунд вақт сарфлаб зафар қучди, ғолиблик супасига кўтарилиб, халқаро классли спорт мастери талабини бажарди. Спартакиада кезларида ўзининг 18 баҳорини қаршилаган бу моҳир велосипедчи пойганинг дастлабки икки даврасидан кейин тўртинчи бўлиб бораётган эди. Марра яқинида эса бутун куч ва маҳоратини ишга солиб мақсадига эришди. Республика терма командасига 80 та қимматли очко келтирди. Унинг командадоши Андрей Некрасов, олтинчи ўринни эгаллади. Пойгачиларимиз 182 очко билан умумкоманда ҳисобида биринчи ўринни эгаллаб турибдилар.

СПАРТАКИАДА ОДИМЛАРИ

● **ЕНГИЛ АТЛЕТИКА.** Ўзбекистон командаси 937 очко тўплаб умумий ҳисобда олтинчи ўринни эгалладилар.

● **БОКС.** У. Одилов билан В. Горенколар ярим финалга чиқиб, бронза медалини нақд қилиб қўйишди.

● **ШАХМАТ.** Республикамиз спортчилари 17,5 очко тўплаб еттинчи ўринни эгалладилар.

● **МЕРГАНЛИК.** Нишонга олиш усталарининг баҳси якунланди. Спортчиларимиз умумкоманда ҳисобида олтинчи бўлишди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАР СОСТАВИДАГИ ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА КАФЕДРАЛАР БЎЙИЧА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

мудирлар: қурилишни ташкил этиш ва экономика, химия саноатини ташкил этиш ва экономика, гидравлика, иссиқлик электр станциялари (фан доктори, профессор, фан кандидатлари, доцентлар).

доцентлар: фалсафа, кристаллография ва кристаллохимия (2 ўрин), аналитик химия, инженерлик педагогикаси ва психология (2), электротехниканинг назарий асослари, фойдали қазилмалар, энергетикани ташкил этиш ва экономика, меҳнат муҳофазаси (3), машина деталлари, машиналар ва механизмлар назарияси, пластмассаларни қайта ишлаш технологияси, ноорганик моддалар технологияси, гидравлика, иссиқлик электр станциялари;

катта ўқитувчилар: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод (2), машинасозлик технологияси, шаҳарлар ва саноат корхоналарининг электр таъминоти, гидроэлектроэнергетика, электр машиналари, электр симлари ва АПУ, умумий электротехника, инженерлик педагогикаси ва психология (2), кристаллография ва кристаллохимия, олий ва амалий математика, химия саноатини ташкил этиш ва экономика, коллоидли химия, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва сувларни тозалаш, мойлар технологияси, саноат электроникаси, металлар технологияси;

ассистентлар: сиёсий иқтисод, инженерлик педагогикаси ва психология, ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар, машинасозликни ташкил этиш ва экономика, машина деталлари, электр станциялари электр тармоқлари ва системалари, шаҳарлар ва саноат корхоналарининг электр таъминоти (3), саноат теплоэнергетикаси, электр машиналари (2), уй-жой биноларини архитектуравий лойиҳалаш, архитектура назарияси ва тарихи, қурилишни ташкил этиш ва экономика, металлар технологияси;

ўқитувчилар: рус тили (3).

КЕЧКИ-СИРТҚИ БЎЛИМДА

мудирлар: фалсафа, рус ва чет тиллари (фан докторлари, профессор, фан кандидатлари, доцентлар);

катта ўқитувчилар: илмий коммунизм, олий математика (2), физика, чизма геометрия ва чизмачилик;

ассистентлар: КПСС тарихи, илмий коммунизм, олий математика, физика, назарий механика, материаллар қаршилиги;

ўқитувчилар: рус тили (4).

ЖИЗЗАХ ШАҲРИДА

катта ўқитувчилар: олий математика, физика, қурилиш материаллари, саноат-граждан бинолари архитектураси, қурилиш конструкциялари, қурилиш ишлаб чиқариши технологияси;

ассистентлар: олий математика, назарий механика, физика, чизма геометрия ва чизмачилик, саноат-граждан бинолари архитектураси, қурилиш ишлаб чиқариш технологияси, илмий коммунизм, сиёсий иқтисод, совет ҳуқуқи;

ўқитувчилар: рус тили (2), инглиз тили, жисмоний тарбия (2).

НАМАНГАН ШАҲРИДА

мудир: умумий таълим фанлари (доктор, профессор, фан кандидати, доцент;

доцентлар: фалсафа, олий математика, физика (2), химия, назарий механика (2);

катта ўқитувчилар: фалсафа, сиёсий иқтисод, олий математика, материаллар қаршилиги, электротехника;

ассистентлар: КПСС тарихи, фалсафа, сиёсий иқтисод, физика, назарий механика, материаллар қаршилиги, гидравлика, электротехника.

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДА

катта ўқитувчилар: саноат ва граждан қурилиши;

ассистентлар: сиёсий иқтисод.

АНГРЕН ШАҲРИДА

катта ўқитувчилар: электротехника материаллари ва ўлчовлари (2), электрон ҳисоблаш машиналари;

ассистентлар: электрон-ҳисоблаш машиналари, кон-геология фанлари;

ўқитувчи: немис тили.

БЕКОБОД ШАҲРИДА

катта ўқитувчилар: олий математика, назарий механика;

ассистентлар: чизма геометрия ва чизмачилик.

НАВОИЙ ШАҲРИДА

доцент: техник механика;

катта ўқитувчилар: умумий ва ноорганик химия, қурилиш ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва унинг технологияси, физика;

доцентлар: олий математика (2), физика, умумий ва ноорганик химия (2), машина деталлари, юк ортиш-транспорт қурилмалари, машинасозлик технологияси, автоматика ва АСУ, чизма геометрия ва чизмачилик, сиёсий иқтисод;

ўқитувчилар: рус тили, жисмоний тарбия.

ЗАРАФШОН ШАҲРИДА

мудир: олий математика ва физика;

доцентлар: тупроқ механикаси курси бўйича умум инженерлик фанлари, асослар ва пойдеворлар

ассистентлар: геология фанлари, контрукцияли материаллар технологияси, электротехниканинг назарий асослари.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА

доцентлар: марксизм-ленинизм, химия,

ассистент: химиявий жараёнларни автоматлаштириш ва механизациялаш

Саноат ишлаб чиқариши ва қурилиш ташкилотчилари факультети (Тошкент шаҳрида)

катта ўқитувчилар: КПСС тарихи, умумтехника фанлари, материаллар қаршилиги, умумий ноорганик ва аналитик химия, чизма геометрия ва чизмачилик, конструкцияли материаллар технологияси;

САМАРҚАНД ШАҲРИДА

доцентлар: амалий механика, физика, олий математика;

катта ўқитувчилар: КПСС тарихи, умумтехника фанлари, материаллар қаршилиги, умумий ноорганик ва аналитик химия, чизма геометрия ва чизмачилик, конструкцияли материаллар технологияси;

ассистентлар: фалсафа, химия, амалий механика, электротехниканинг назарий асослари, конструкцияли материаллар технологияси, чизма геометрия ва чизмачилик, машиналар ва механизмлар назарияси; умумий ноорганик ва аналитик химия, назарий механика, элекротехниканинг назарий асослари;

ўқитувчилар: рус тили (2), инглиз тили, жисмоний тарбия (3), немис тили.

Тошкент политехника институти қошидаги тайёрлов бўлимида

ўқитувчилар: рус тили (Наманган ва Навоий шаҳарларида);

катта ўқитувчи: химия (Тошкент шаҳрида).

Конкурс муддати — 15 августгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, Навоий кўчаси, 13-уй, 49-хона.

ТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

1 АВГУСТДА 64-МАВСУМ ОЧИЛАДИ

Тошкент фармацевтика институти коллективи завод технологияси кафедрасининг ассистенти, фармацевтика фанлари кандидати И. А. Кличевга рафиқаси

Татьяна Яковлевна СТЕПАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Қўшиқларимиз парвоз эт. 10.35 — Матонатли кишилар. Бадиий фильм. 12.10 — Концерт. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳарбий-денгиз флоти кунига бағишланган ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Мишка Стрекачевнинг ғаройиб саргузашти. Бадиий фильм. 17.30 — Советлар ва ҳаёт. 18.00 — Академик эшкак эшиш бўйича СССР чемпионати. 18.30 — Концерт. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳамдўстлик. 19.55 — Авлиё Йорген байрами. Кинокомедия. 21.30 — Время. 22.05 — Эстрада программаси. 22.55 — Дунё воқеалари. 23.10 — Пахита балетидан лавҳалар

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Фильм-концерт. 11.55 — Қувноқ пионер ёзи. 12.25 — Ҳайвон ўргатувчилар. Бадиий фильм. 13.05 — Замандас. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Абитуриент—81. 18.45 — Композитор Дони Зокировнинг авторлик кечаси. 19.15 — Ахборот. 19.45 — Авторлик кечасининг давоми. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дилларда баҳор. Фильм-концерт. 21.15 — Бутун куч ғўза парваришига. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — Ҳаким ва ажал. Видеофильм.

II.

18.40 — Болалар учун фильм. 18.50 — Она тили. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Стадион. 20.50 — Мен қурувчи бўламан. 21.00 — Физика.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек классик қўшиқлари. 9.35 — Ёш ижрочилар концерти. 11.15 — Партия ходими минбари. 11.25 — Куйлар. 11.40 — Москва. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Социалистик мажбуриятлар қандай бажарилмоқда?. 14.00 — Сурхоннинг ингичка толали пахтаси. 19.20 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI Спартакиадаси кундалиги. 19.30 — Жонажон ўлка ҳақида қўшиқлар. 20.50 — Депутат ва ҳаёт. 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — Бугун радиотеатрда.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02146. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 171.